הפניקס פנסיה וגמל בע"מ

דוח הדירקטוריון

ליום 30 ביוני 2012

<u>תוכן העניינים</u>

	דף
1. תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת	4-12
2. תאור הסביבה העסקית	13-28
3. מצב כספי קרנות פנסיה	29-30
4. תוצאות הפעולות	31-35
5. תחזית זרמי כספים	35
6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה	36-37
7. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	38-39

דוח הדירקטוריון לשש החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012 מבטא את השינויים העיקריים במצב העסקי של הפניקס פנסיה וגמל בע"מ ("החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2011, אשר פורסם ביום 21 במרס, 2012.

דוח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח- 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדוח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

1. תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת

1.1. החברה המנהלת

הפניקס פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה פרטית העוסקת בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל (ראה להלן). החברה התאגדה ביום 21 בדצמבר 1992, והיא בבעלות מלאה של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס ביטוח") מקבוצת הפניקס אחזקות בע"מ (להלן: "קבוצת הפניקס" או "הקבוצה" או "הפניקס אחזקות"). לחברה רישיון לעסוק בביטוח פנסיוני ואישורים לניהול קופות גמל לקצבה, המאפשרים לה להפעיל קרנות פנסיה מסוג קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן פנסיה חדשה כללית וכן קופות גמל כפי שמפורט להלן.

החל מיום 1 בינואר, 2010 הועברו לחברה קופות הגמל שנוהלו בנאמנות על ידי הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (לשעבר - הפניקס גמל בע"מ) (להלן: "הפניקס מאוזנות"), כך שהחברה מנהלת בנאמנות מלבד קרנות פנסיה גם את קופות הגמל שהועברו.

1.2. קרנות הפנסיה

הפניקס פנסיה מקיפה (להלן: "קרן מקיפה") פועלת כקרן תשואה, דהיינו, קרן בה זכויותיו של המבוטח נקבעות על פי הצבירה האישית שלו בהתאם לשנת לידה, גיל , מין, התשואות על נכסי הקרן, ומנגנון עדכון זכויות לפי תוצאות הדוח האקטוארי. המבוטח מבוטח בביטוח מקיף לנכות שאירים וזקנה בהתאם לתקנון קרן מקיפה. התוכנית זכאית לאג"ח מיועדות מסוג ערד בהתאם לכללי ההשקעה החלים על קופות גמל.

הפניקס פנסיה כללית (להלן: "קרן כללית") פועלת כקרן תשואה במסלול יסוד. קרן זו מיועדת בעיקר לצבירת חיסכון לגיל פרישה מרמות שכר העולות על "תקרות ההפקדה החודשית" המותרת בקרן פנסיה מקיפה, כהגדרתה בתקנות מס הכנסה, או הפקדות חד פעמיות.
הקרן הכללית מקנה זכויות לזקנה בלבד. על פי תקנון קרן כללית המבוטח זכאי לפנסיית זקנה מגיל הפרישה לכל החיים. תוכנית זו אינה זכאית לאג"ח מיועדות מסוג ערד וכללי ההשקעה החלים עליה הם הכללים החלים על קופות הגמל.

1.3. קופות הגמל

הפניקס השתלמות: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום דמי השתלמות לעובדים, לעצמאים, לחברי קיבוץ, לחברי מושב שיתופי או למוטבים לפי התקנון. לקופה כיום שלושה מסלולים: מסלול כללי, מסלול ללא מניות ומסלול מניתי. העמית רשאי לבחור במסלולי ההשקעה בהם יושקעו כספיו. במהלך שנת 2009 נפתח מסלול שיטת הפניקס בקופה, שאינו פעיל נכון למועד דו"ח זה.

הפניקס תגמולים ופיצויים: החלה פעילותה במאי 2004. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובדים שכירים ולעצמאיים. לקופה ארבעה מסלולים מסלול כללי, מסלול ללא מניות, מסלול מניתי ומסלול עמית כללי. במהלך שנת 2009 נפתח מסלול שיטת הפניקס בקופה, שאינו פעיל נכון למועד דו"ח זה. הפניקס תגמולים ופיצויים (סגורה) מוזגה עם המסלול הכללי של הקופה ביום 1 ביולי, 2010.
בתאריך 1.1.2012 הושלם מיזוג עמית גמל אל קופת הגמל "הפניקס תגמולים ופיצויים" (להלן: "הקופה הקולטת ").
בהתאם למתווה המיזוג, עמיתי עמית גמל הועברו ביום 1 בינואר, 2012 לקופה הקולטת למסלול השקעה חדש בשם "עמית כללי", וזאת בהתאם לאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

הפניקס מרכזית: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מרכזית לפיצויים, שעמיתיה הם מעסיקים בלבד, ומיועדת לתשלום פיצויים לעובדים שכירים, בהתאם לחוק פיצויי פיטורים תשכ"ג-1963. לקופה זו אין מסלולי השקעה והכספים מושקעים לפי שיקול דעת החברה וועדת ההשקעות. הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה) מוזגה עם הקופה ביום 1 ביולי, 2010. בהתאם להוראות תיקון 3 לחוק קופות הגמל, החל משנת 2011 ואילך מנועים העמיתים (מעסיקים) בקופה זו להפקיד כספים לקופה.

קופת גמל / קרן השתלמות בניהול אישי: הוקמו בסוף חודש נובמבר 2011. באמצעותן יכול העמית לנהל את כספי החיסכון שלו באופן עצמאי ו/או באמצעות מנהל השקעות מטעמו, תחת מגבלות השקעה שיבוקרו על ידי החברה המנהלת אצלה ינוהלו כספי החיסכון. קופות אלו

כפופות להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), תש"ע-2009, אשר מסדירות, בין היתר, מי רשאי להצטרף לקופה מסוג זה וכן מגבלות שונות לעניין ההשקעות בקופה ולעניין אופן ניהולה.

1. להלן התנועה בנכסים נטו של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה המנהלת נכון ליום 30 ביוני, 2012:

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	הפקדות	משיכות	העברות, נטו	הכנסות, נטו	יתרה ליום 30 ביוני 2012
	אלפי ש"ח					
הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול כללי *)	241,464	6,900	(5,458)	(8,229)	611	235,288
הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול מנייתי	11,233	387	(208)	398	(415)	11,395
הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול ללא מניות	27,262	1,935	(881)	(1,309)	379	27,386
הפניקס השתלמות - מסלול כללי	462,432	49,556	(26,455)	(20,050)	1,220	466,703
הפניקס השתלמות - מסלול מנייתי	42,649	4,449	(1,359)	(4,139)	(1,470)	40,130
הפניקס השתלמות - מסלול ללא מניות	49,887	4,714	(2,334)	3,455	614	56,336
עמית קופה לתגמולים ופיצויים	46,644	587	(1,559)	(180)	591	46,083
הפניקס מרכזית	58,162	27	(2,299)	(1,629)	816	55,077
הפניקס השתלמות בניהול אישי	454,658	2,800	-	-	23,160	480,618
הפניקס גמל בניהול אישי	190,920	-	-	-	21,225	212,145
	1,585,311	71,355	(40,553)	(31,683)	46,731	1,631,161

1.4. תחומי פעילות עיקריים והשינויים שחלו בהם בתקופת הדוח הכספי

תחום הפעילות של החברה הינו ביטוח פנסיוני, באמצעות קרנות הפנסיה שבניהולה, בהתאם לכך, לקרן עמיתים שכירים ועצמאיים מכל המגזרים במשק. כמו כן, מנהלת החברה קופות גמל.

1.4.1. הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן המקיפה

	ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2012	2011	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות					
ממזומנים ושווי מזומנים	5,186	747	4,722	284	2,894
מהשקעות:					
ניירות ערך שאינם סחירים	65,922	60,955	34,840	31,284	90,385
ניירות ערך סחירים	13,385	(67,961)	(93,392)	(68,385)	(161,239)
פקדונות והלוואות	4,286	(2,469)	(5,396)	(4,721)	(6,926)
	83,593	(9,475)	(63,948)	(41,822)	(77,780)
הכנסות אחרות, נטו	624	274	38	(152)	(15)
סך כל ההכנסות	89,403	(8,454)	(59,188)	(41,690)	(74,901)
הוצאות					
דמי ניהול	38,349	32,614	19,843	17,067	68,953
עמלות ניהול השקעות	63	1,600	51	867	2,902
סך כל ההוצאות	38,412	34,214	19,894	17,934	71,855
עודף הכנסות, נטו	50,991	(42,668)	(79,082)	(59,624)	(146,756)

1.4.2. הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן הכללית

	ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2012	2011	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות (הפסדים)					
ממזומנים ושווי מזומנים	57	(1)	44	(15)	53
מהשקעות:					
מניירות ערך שאינם סחירים	71	31	(52)	23	(25)
מניירות ערך סחירים	973	(518)	(420)	(457)	(647)
בפקדונות והלוואות	(19)	(4)	(51)	(4)	(152)
	1,025	(491)	(523)	(438)	(824)
הכנסות אחרות	25	40	5	(4)	13
סך כל ההכנסות	1,107	(452)	(474)	(457)	(758)
הוצאות					
דמי ניהול	528	420	276	221	874
עמלות ניהול השקעות	5	23	2	12	42
	533	443	278	233	916
עודף הכנסות, נטו - מועבר לדוח התנועה בקרן הפנסיה	574	(895)	(752)	(690)	(1,674)

1.5. התפתחות או שינויים מהותיים בהסכמי ביטוח משנה

קרן הפנסיה המקיפה החדשה פועלת על בסיס עקרון ההדדיות והאיזון האקטוארי. במקרה של אירועים יוצאי דופן עלולים המבוטחים להיפגע. ביטוח המשנה נועד להגן על הקרן והמבוטחים בקרות אירועים יוצאי דופן. בקרנות פנסיה מקיפות קטנות ביטוח המשנה מונע חשיפה לסיכונים כאמור.
לתנאי ההתקשרויות עם מבטחי משנה יש השפעה על רווחיות החברה המנהלת.

החברה החליטה לרכוש מכספה ביטוח משנה לפניקס פנסיה מקיפה בגין אירועי קטסטרופה במסגרת מדיניות ניהול סיכונים של החברה, ומשלמת בתמורה בגין חלקה היחסי בכיסוי הנרכש על-ידי הפניקס ביטוח. ההתקשרות הישירה עם מבטחי המשנה נעשית על-ידי הפניקס ביטוח, וביטוח המשנה חל במשותף על ענפי ביטוח חיים וקרן הפנסיה.

ביטוח המשנה של החברה נרכש באמצעות הפניקס ביטוח לתקופה קצובה, וניתן לביטול בהודעה מראש לגבי ביטוחים עתידיים בלבד. החברה אינה מקבלת עמלה מכוח הסכם ביטוח המשנה.

מלבד הגדלת השייר בשנת 2012 לא היו שינויים מהותיים בהסכם ביטוח המשנה בתקופת הדוח ועד מועד הגשתו.

1.6. אירועים מיוחדים בתקופת הדוח

1.6.1 הון ודרישות הון

ביום 16 בפברואר, 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים בקשר לדרישות הון מחברות מנהלות קופות גמל וקרנות פנסיה (להלן - "החוזר"). החוזר קובע כי דרישת ההון תהיה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 אשר פורסמו ביום 29 בפברואר, 2012 (להלן: " התקנות") חלף דרישות הון בהתאם לתקנות מס הכנסה וחוזרי אגף שוק ההון. התקנות נכנסו לתוקף ביום 30 במרס, 2012.
התקנות מחייבות את החברות המנהלות להחזיק הון עצמי מזערי, על מנת לקיים כרית בטחון מספקת מפני סיכונים תפעוליים ועל מנת שזו תשמש, בעת הצורך, להזרמת הון לפעולות שוטפות ולהמשך פעילותן התקינה של החברות המנהלות. בהתאם לתקנות, דרישת ההון מחברות מנהלות הינה בסכום הגבוה מבין סכום ההון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח או סכום שלושת אלה: (1) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד תקרה של 15 מיליארד ש"ח (2) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל התקרה האמורה בסעיף (1) לעיל (3) 25% מההוצאות השנתיות. התקנות קובעות כללי השקעה של סכום ההון העצמי המזערי הנדרש, הכוללים, בין היתר, איסור שעבוד של הנכסים העומדים כנגד ההון הנדרש, שיעור החזקה מינימלי של נכסים נזילים, איסור החזקת נכסים בלתי מוחשיים כנגד ההון העצמי הנדרש, איסור השקעת ההון העצמי המזערי במי ששולט בחברה, בצד קשור לה או בצד קשור למי ששולט בה וכן איסור על החזקת יותר מ - 10% מאמצעי שליטה בתאגיד כלשהו, למעט חברה בת שהיא חברה מנהלת ולמעט החזקה בשיעור 100% מאמצעי השליטה בתאגיד עזר ומגבלות על מתן ערבות. כמו כן נדרשת חברה מנהלת להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות.

חברה מנהלת רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות אלה.

ביום 19 במרס, 2012 הקצתה החברה לחברה האם סך של 1,655,774 מניות רגילות בערך נקוב בסך של 1 ש"ח בתמורה לסך של 25 מיליון ש"ח.

1.6.2 שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2007

1.6.3 שינויים בתקנונים

1.6.3.1 שינויים בתקנון הפניקס פנסיה מקיפה

בתקופת הדו"ח לא נערכו שינויים בתקנון קרן הפנסיה "הפניקס פנסיה מקיפה".

1.6.3.2 שינויים בתקנון הפניקס פנסיה כללית

החברה הגישה בקשה לשינויים בתקנון המתחייבים מחוזר האוצר בעניין נוהל יישוב תביעות וכן תיקוני עריכה. טרם התקבל אישור האוצר לתיקון המבוקש.

1.6.3.3 שינויים בתקנון הפניקס תגמולים ופיצויים

בהתאם לאמור בסעיף 1.3 לעיל בדבר מיזוג קופת הגמל עמית אל תוך קופת הפניקס תגמולים ופיצויים, שונה תקנון הקופה ביום 1 בינואר, 2012 כך שבפרק מסלולי ההשקעה בתקנון הוסף מסלול ההשקעה "עמית כללי" וכן יתר השינויים המתחייבים בשל המיזוג.

1.6.4 <u>העברת פעילות קופות הגמל</u>

החברה החליטה בשנת 2009 לקבל לידיה את ניהולן של קופות הגמל שנוהלו על ידי הפניקס מאוזנות בע"מ (לשעבר: "הפניקס גמל") בהתאם להסכם העברה שנחתם בינה לבין הפניקס גמל בע"מ. מתווה העברת ניהול קופות הגמל אושר ביום 9 בפברואר, 2009 על ידי אגף שוק ההון, ביטוח והחיסכון.
במסגרת זו נדרשה החברה לשנות את שם החברה, תקנות ההתאגדות ותקנוני הקופות וקרנות הפנסיה.
ביום 6 בינואר, 2010 החליטה האסיפה הכללית על שינוי שם החברה מ"הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ" לשמה הנוכחי.

החברה קיבלה ביום 9 בפברואר, 2009 אישור עקרוני לשינוי השם ותקנון ההתאגדות של החברה שנכנס לתוקף רק לאחר שהליך ההעברה הושלם.

החברה קיבלה אישור מרשות המסים למתווה בהתאם למתחייב במתווה הפעולה שהגישה לאוצר, שתמציתו העברת נכסים בין חברות אחיות בהתאם להוראת סעיף 104ב(ו) לפקודת מס הכנסה, כאשר הפניקס מאוזנות בע"מ והפניקס פנסיה וגמל בע"מ תהיינה שתיהן באחזקתה המלאה של הפניקס חברה לביטוח בע"מ.

בהתאם למוסכם עם אגף שוק ההון, הביטוח והחסכון, העברת הקופות המנוהלות על ידי הפניקס גמל בע"מ בוצעה ביום 31 במרס, 2010 רטרואקטיבית מיום 1 בינואר, 2010.

שינוי תקנוני הקופות וקרנות הפנסיה המתחייב מהליכי המיזוג אושר על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

1.6.5 <u>מיזוג קופת הגמל עמית</u>

כאמור בסעיף 1.3 ובסעיף 1.6.3.3, החברה החליטה למזג את קופת הגמל עמית קופה לתגמולים ופיצויים לתוך קופת הגמל הפניקס תגמולים ופיצויים. העמיתים יועברו למסלול השקעה חדש בשם "עמית כללי" החל מיום 1 בינואר, 2012. המהלך קיבל את אישור הגופים המוסמכים לרבות אגף שוק ההון.

1.6.6 <u>הפסקת ניהול עמית קופה לתגמולים ופיצויים בע"מ - קרן פנסיה ותיקה</u>

בתוקף מיום 31 בדצמבר, 2010 הופסק ניהולה של קרן הפנסיה הוותיקה (להלן - "הקרן הותיקה") על ידי הקופה התאגידית עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ (להלן - "עמית"). קרן הפנסיה הועברה ללא תמורה לניהולה בנאמנות של הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (לשעבר הפניקס גמל בע"מ) (להלן - "הפניקס מאוזנות") חברה בבעלות הפניקס חברה לביטוח בע"מ.

עם העברת קרן הפנסיה לניהולה של הפניקס מאוזנות תם תוקפו של הסכם למתן שירותי ניהול שנחתם בין עמית לבין החברה, מכוחו קיבלה החברה מעמית תמורה עבור השירותים שנתנה.

האמור לעיל בוצע בהתאם להוראות סעיף 104ב(ו) לפקודת מס הכנסה ולתקנות מס הכנסה (תנאים להעברת נכס בפטור ממס בין חברות אחיות), התשנ"ד- 1994, ובהתאם למתווה לשינוי מבני שאושר על ידי אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון והוראות הסדר התחיקתי.

שינוי המבנה האמור קיבל את אישור רשות המסים ביום 27 בדצמבר, 2010 בכפוף לתנאים הקבועים בו.

1.6.7 <u>הקמת קופות גמל בניהול אישי</u>

בחודש נובמבר 2011 הקימה החברה קופת גמל וקרן השתלמות בניהול אישי. הקופות הוקמו בהתאם לאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.
על פי תקנוני הקופות, רשאית החברה לגבות דמי ניהול מקסימליים של עד 2% בשנה מסך נכסי הקופה. לפירוט נוסף ראה סעיף 1.3 לעיל.

1.6.8 מערכות מיכון

"מערכת מסלול" שהוטמעה בחברה בחודש אפריל 2010, בתחולה רטרואקטיבית לינואר 2010, מנהלת את הזכויות באופן שוטף בהתאם לתקנון והיתרות מחושבות באופן שוטף. בחודש אפריל 2011 הושלם תהליך ההסבה ל"מערכת מסלול" של התהליכים התפעוליים כגון: פדיון, הפקה, שינויים וכו'.

1.6.9 תשואה דמוגרפית בקרן המקיפה בשנת 2011

התשואה הדמוגרפית החודשית המצטברת כפי שחולקה לעמיתי הקרן המקיפה במהלך שנת 2011 עמדה על כ- 1.87%. על פי תוצאות המאזן האקטוארי לשנת 2011, שעור העודף האקטוארי השנתי עמד על סך של כ - 0.73%.

1.6.10 הסכמים מהותיים

1.6.10.1 החברה מקבלת שירותי השקעות מחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ (צד קשור),
הכולל מתן שירותי השקעות בגין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה. ההסכם בתוקף עד לתום שנת 2011, והתשלום החודשי עומד על סך של 75 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ. בימים אלה נמצאת החברה במו"מ להארכת ההסכם לתקופה נוספת.

1.6.10.2 החברה שוכרת מהחברה האם משרדים . בהסכם שנחתם בינואר 2006 נקבעה התמורה ל- 22 אלפי ש"ח בחודש. ביום 1 בינואר, 2009 נחתם הסכם חדש בין הצדדים בו נקבע כי התמורה תהיה 46 אלפי ש"ח בחודש, בהתאם לשטח המושכר החדש. ההסכם בין הצדדים מוארך באופן אוטומטי, כל עוד לא הביע אחד הצדדים את רצונו לסיום ההסכם. החל מיום 1 בינואר, 2010 החברה משלמת בנוסף סך של כ-33 אלפי ש"ח בגין השטח שמושכר לפעילות הגמל .

1.6.10.4 בהתאם להסכם שנחתם באוגוסט 2007 בין החברה לחברת קשר ליס א קאר בע"מ (צד קשור), מקבלת החברה שרותי ליסינג תפעולי עבור רכבי החברה תמורת מחירים שנקבעו במסגרת נספח להסכם.

1.6.10.5 החברה מקבלת שירותי תפעול מהחברה האם הכוללים בין היתר, כספים וחשבות, מינהל ולוגיסטיקה, מחשוב ועיבוד נתונים, תפעול ומכירות.
החל משנת 2010 החברה שילמה דמי תפעול בשיעור של כ- 0.2% (בשנת 2009 - 0.15%) מהיקף הנכסים של הקרן המקיפה והקרן הכללית. בנוסף שילמה החברה בשנת 2011 דמי תפעול בשיעור של 0.05% מנכסי קרן הפנסיה הותיקה.
בהתאם להסכם שנחתם בין הצדדים בחודש יולי 2012 הכולל נספח מפורט בנוגע לסל השירותים שניתנים לחברה מהחברה האם, החל משנת 2012 תשלם החברה לחברה האם אחת לרבעון, דמי תפעול כמפורט להלן: (א) % 0.2 מסך הנכסים המנוהלים של קרנות הפנסיה "הפניקס פנסיה מקיפה" ו"הפניקס פנסיה כללית" אשר מתופעלים על ידי חטיבת הלקוחות בחברה האם; (ב)% 0.1 מסך הנכסים המנוהלים של קרנות הפנסיה "הפניקס פנסיה מקיפה" ו"הפניקס פנסיה כללית" אשר מתופעלים על ידי צוות הישירים בחברה; (ג) % 0.05 מסך הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה הותיקה "יסוד – עמית".
דמי התפעול יחושבו מתוך סך הנכסים כפי שנמדדו ביום האחרון של כל חודש ברבעון בגינו ישולם התשלום.

בנוסף, משלמת החברה לחברה האם תשלום רבעוני בגין שימוש במערכת התפעולית (מערכת "מסלול"), אשר משולם החל מיום 1 באפריל, 2011 ועד ליום 1 בינואר, 2021 (התשלום האחרון) בסך 375 אלפי ש"ח, כאשר החל מהתשלום הראשון לשנת 2012, יוצמדו התשלומים למדד המחירים לצרכן הידוע בגין חודש ינואר 2012.

1.6.10.6 ביום 1 ביוני, 2005 נחתם הסכם בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין הפניקס קרנות מאוזנות ווותיקות בע"מ (לשעבר הפניקס גמל בע"מ) (להלן – הפניקס מאוזנות) לפיו הבנק ייתן לפניקס מאוזנות שירותי ניהול חשבונות העמיתים בקופות הגמל בתמורה לדמי ניהול חודשיים בשיעור של 0.125% לשנה משווי סך כל נכסי הקופות המנוהלות על ידי הפניקס מאוזנות ועד לשווי נכסים של חצי מיליארד ש"ח. מיתרת שווי הנכסים שמעל חצי מיליארד ש"ח תשלם הפניקס מאוזנות דמי ניהול חודשיים בשיעור של 0.1% לשנה.
ביום 22 באפריל, 2009 נחתם הסכם תפעול חדש בין בנק מזרחי טפחות בע"מ לבין הפניקס מאוזנות לפיו הבנק ייתן לפניקס מאוזנות שירותי ניהול חשבונות העמיתים בקופות הגמל בתמורה לדמי ניהול חודשיים בשיעור של 0.1% לשנה משווי סך כל נכסי הקופות המנוהלות על ידי הפניקס מאוזנות. דמי התפעול יחושבו על פי דוח היקף הנכסים הנכון לסוף חודש החיוב וזאת לתקופה מינואר 2009.
ביום 1 בינואר, 2010 ההתקשרות הומחאה לחברה בהמשך להעברת ניהול קופות הגמל (לפרטים נוספים ראה באור 1 ב').

בימים אלה החברה נמצאת במו"מ עם גורם מתפעל אחר לצורך מתן שירותי תפעול כאמור לעיל, ובהתאם לכך בכוונת החברה לסיים את הסכם התפעול עם בנק המזרחי בתום שנת 2012.

1.6.10.7 ביום 23 במרס, 2011 חתמה החברה הסכם למתן שירותי תפעול עם הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות ווותיקות בע"מ (להלן – הפניקס מאוזנות).
במסגרת ההסכם תעניק החברה לפניקס מאוזנות את שירותי התפעול הנדרשים לניהולה של קרן הפנסיה הותיקה עמית בהתאם להסדר התחיקתי.
בגין שירותי התפעול האמורים לעיל תשלם הפניקס מאוזנות דמי תפעול בשיעור שנתי של 0.1% מסך הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה עמית.
ההסכם בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2011 ומתחדש באופן אוטומטי לשנה נוספת אלא אם אחד הצדדים מבקש אחרת בהודעה מראש של 30 יום.

1.6.10.8 בחודש נובמבר 2011 נחתם נספח להסכם ההפצה בין החברה לבין בנק הפועלים בע"מ לפיו הוארך הסכם ההפצה בין הצדדים עד ליום 31 באוקטובר, 2013 ("תקופת ההסכם המחודשת"). בהתאם לנספח האמור בסעיף זה, בתום תקופת ההסכם המחודשת יוארך הסכם ההפצה, למעט סעיף 3.13 להסכם ההפצה (לפיו לא יחול שינוי בהטבות בדמי הניהול כתוצאה מכך שלקוח קיבל יעוץ מיועץ בבנק), לתקופה בלתי קצובה. בהתאם להוראות הנספח, אם הצדדים לא הסכימו על הארכת הסכם ההפצה לרבות סעיף 3.13 בהסכמה שעוגנה בכתב לתקופה נוספת לאחר תקופת ההסכם המחודשת, הבנק יהיה רשאי לבטל את הסכם ההפצה לפי שיקול דעתו, ללא חובת הנמקה, בהודעה שתימסר לחברה לא יאוחר מיום 30 בספטמבר, 2013.

1.6.11 <u>שינוי בדמי הניהול בקופות הגמל</u>

בחודש יוני 2012 פרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) - התשע"ב-2012, במסגרתן נקבע כי החל מינואר 2014 דמי הניהול השנתיים המירביים בקופות הגמל וביטוחי המנהלים שאינם מבטיחי תשואה יהיו עד 1.05% מהיתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית ועד 4% מההפקדות השוטפות, כאשר מקבלי קצבאות הזקנה והשארים ישלמו עד 0.6% מהנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקופה כלפיהם. כן נקבע כי במהלך שנת 2013 דמי הניהול ישולמו יהיו בשיעור של עד 1.1% מהיתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית. ביחס לפוליסות ביטוח נקבע כי תקרת דמי הניהול לא תחול על פוליסות ביטוח שהוצאו לפני 1.1.2013. כמו כן, מסדירות התקנות גם את שיעור דמי הניהול בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק (וכל עוד הוא לא חודש), או עמיתים שנפטרו, בהתאם להוראות ולהגדרות הקבועות בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 ("תקנות האיתור"), בשיעור שלא יעלה על 0.3% לשנה מן היתרה הצבורה בחשבון העמית בקופות הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף המוסדי במועד בו נותק הקשר עם העמית או במועד שבו נודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מבניהם. השינוי האמור בדמי הניהול לא יחול לגבי קרן פנסיה חדשה מקיפה וקרנות השתלמות ולא יחול בין היתר גם ביחס לקופת גמל מרכזית ,קופת גמל לדמי מחלה ,וקופת גמל למטרה אחרת.

יצוין כי במהלך חודש יולי 2012 ועדת הכספים אישרה לקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק שנועדה להסמיך את שר האוצר לקבוע דמי ניהול מזעריים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל. להתממשות קביעה של דמי ניהול בסכומים מינימאליים כאמור, צפויה להיות השפעה ממתנת על הפגיעה האפשרית בהכנסות וברווחיות של החברות המנהלות.
לאור האמור, החברה בוחנת את ההשפעה של התקנות החדשות על הכנסות החברה ורווחיותה אשר בשלב זה איננה ניתנת להערכה וזאת לאור השינויים שנכנסו לתוקף בשנה האחרונה ואשר נמצאים בשלבי חקיקה בתחום החיסכון הפנסיוני.

1.6.12 חוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 "טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופי המוסדיים" מיום 21.12.2011

החוזר מגדיר את הפעולות הנדרשות מגוף מוסדי על מנת להבטיח, ככל הניתן, כי רישום זכויות העמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת פרויקט הטיוב עליו מורה החוזר גוף מוסדי נדרש לבצע את הפעולות הבאות לגבי נתוני ממשק האחזקות:

1. עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים.
2. בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו בסקר הפערים מהיבט השפעתם.
3. הכנת תכנית עבודה מפורטת לטיפול בכשלים שנמצאו בסקר הפערים, ובכלל זה התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו, אימות נתוני עמיתים, עיבודי נתונים, בחינת השפעת פרויקט הטיוב על הגוף המוסדי ושימור.

גוף מוסדי יטייב את נתוני ממשק האחזקות החל ממועד הצטרפות העמית לקופה ולכל הפחות משנת 1997 ואילך. אולם, קופות שאינן קופות ביטוח או קרנות פנסיה יטייבו את נתוני ההפקדות, העברות ומשיכות אשר בוצעו, לכל הפחות, החל מיום 1.1.2005.
גוף מוסדי יקים ועדת היגוי הכפופה למנכ"ל אשר תגבש את תכנית העבודה ותדווח באופן שוטף לדירקטוריון על התקדמות פרויקט הטיוב. הדירקטוריון יאשר את תכנית העבודה של הפרויקט וידון בנושא לפחות אחת לחצי שנה.
החוזר קובע לוח זמנים לביצוע הפעולות במסגרת פרויקט הטיוב, ובכלל זה קובע כי הפרויקט כולו יסתיים עד ליום 30.6.2016.

נכון לתאריך הדוח, החברה הקימה ועדת היגוי אשר בחרה בספק שירות לצורך עריכת טיוב הנתונים כנדרש ובהתאם להוראות החוזר. החברה נערכת להכנת סקר הפערים עד לסוף חודש דצמבר 2012 ולאחר מכן לפעול לבניית תכנית עבודה אשר תוגש לאישור דירקטוריון החברה.

1.6.13 טיוטת הכרעה - השבת דמי ניהול

ביום 16 למאי, 2012 פרסם האוצר טיוטת חוזר הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת. בטיוטה נקבע כי על חברה מנהלת להשיב לכל עמית שנגבו ממנו דמי ניהול מעודכנים, בטרם חלפו חודשיים מהמועד בו נשלחה אליו הודעה בגין העלאת דמי הניהול ושלא חל עליו אחד הסייגים בחוזר ההכרעה, את הכספים שנגבו ממנו ביתר.
תקופת ההשבה מתחילה שבע שנים לפני מועד פרסום חוזר הכרעה ועל חברה מנהלת להשלים את הליך השבת הכספים לעמיתים הזכאים תוך חצי שנה ממועד פרסום ההכרעה.

בשלב זה החברה לומדת את הנחיות הטיוטה האמורה.

2. תאור הסביבה העסקית

2.1 מגמות והתפתחות בענף הפנסיה והגמל והשפעתן על עסקי החברה והקרנות שבניהולה

החברה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הפנסיה ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעול ושירות. מצב המשק, שיעור התעסוקה ושכר העובדים הינם גורמים המשפיעים על רמת המכירות של המוצרים המנוהלים ע"י החברה ובעיקר על היקף עסקי תחום החיסכון ארוך הטווח, וכן על רמת שימור התיק בתחום זה.

תחום זה מורכב באופן כללי מקופות גמל (בשמן החדש קופות גמל לא משלמות לקצבה) לסוגיהן השונים ומקרנות פנסיה, בשמן החדש (קופות גמל משלמות לקצבה).

תחום זה קיבל העדפה לאומית באמצעות הטבות מס , במטרה לקדם את החיסכון ארוך הטווח וכפתרון להבטחת הכנסה חודשית לפורשים מעבודה בגיל פרישה. תחום זה פועל על פי רגולציה רחבה שהתפתחה רבות בשנים האחרונות מתוך מטרה להסדיר את הפעילות ולמסדה בחקיקה ראשית.

החשיפה הגבירה את המודעות של האזרח לכל נושא ניהול הזכויות, התשואה, ומגדילה הן את החיסכון לטווח ארוך והן את הביקוש לשירותי ניהול נכסים.

במקביל למודעות להבדלים בין התשואות, יהיה צורך להמשיך ולפתח ולקבוע כלים אובייקטיביים לבחינת השוני בין הסיכונים, על מנת שייווצרו כלים להשוואת התשואה של כל אפיק לתשואה של נכסים אחרים בעלי אותו אפיון של סיכון. הרגולטור החל משנת 2009 מחייב את הגופים לפרסם מדד ניהול סיכונים על פי מודל אחיד שאושר על ידי אגף שוק ההון, בפרסום מרכיבי תשואה וכן קיימת טיוטא המחייבת את הגוף המוסדי להצהיר על מדיניות ההשקעה שלו ועל יעדי התשואה. פרמטרים אלו יאפשרו לחוסכים להשוות באופן אובייקטיבי את הסיכון הגלום בהשקעות הקופות השונות. כמו כן התחום נפתח לתחרות גדולה ולניידות כספים בין סוגי החיסכון לטווח ארוך כתוצאה מפרסום תקנות הניוד המאפשרות למעשה ניוד חלק של כספים בין כל מרכיבי החיסכון לטווח ארוך.

2.2 שינויים בהסדרי ביטוח משנה בתחום

בשנים האחרונות לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה בתחום. ראה פירוט לעיל לעניין ביטוח משנה בכלל, ולעניין רכישת חוזה ביטוח משנה לא יחסי החל מאמצע שנת 2005 בפרט.

2.3 מבנה התחרות והשינויים שחלו בתחום

ענפי החיסכון ארוך הטווח כוללים ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן השונים. קרן הפנסיה היא מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו לאחר פרישתו קצבה חודשית למשך כל חייו, ובנוסף מקנה אפשרות לבטח את החוסך ובן זוגו מפני מוות ומפני אובדן כושר עבודה. קופת הגמל היא מכשיר חיסכון "טהור" שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל פרישה או במועד אחר (כיום מיועדת קופת הגמל, בדומה לקרן הפנסיה ובהתאם להוראות הדין משנת 2008, לשלם קצבה חודשית). ביטוח החיים כולל שתי פעילויות עיקריות – ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם, וניהול השקעות/חסכון לטווח ארוך (בדרך כלל לגיל פרישה). הסיכונים המרכזיים המבוטחים הנם מוות, תוחלת חיים ארוכה (קצבה), אבדן כושר עבודה, נכויות ומחלות קשות.

בשנים האחרונות חלו שינויים מהותיים ברגולציה ובמבנה הבעלויות בתחום החסכון ארוך הטווח בישראל, המחייבים אף יותר מבעבר ראייה כוללת של שלושת מכשירי החיסכון ארוך הטווח האמורים:

בעקבות הסדר קרנות הפנסיה משנת 2003, וכחלק מתהליך ביזור הריכוזיות בתחום, יצאו קרנות הפנסיה החדשות מבעלות ההסתדרות ונמכרו לגופים פרטיים (חברות הביטוח). בעקבות רפורמת בכר משנת 2005, נמכר שיעור נכבד מהחזקות הבנקים בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות לגופים חוץ-בנקאיים, ובהם חברות הביטוח בישראל ומשקיעים זרים. כתוצאה מכך, במבנה השוק החדש שנוצר, כל חברות הביטוח הגדולות, ובהן הפניקס אחזקות, מחזיקות בכל שלושת סוגי המכשירים – ביטוח חיים, פנסיה וגמל. רפורמת בכר הגבירה את המגמה של העצמת התחרות בין חברות הביטוח, לעניין ניהול נכסי החסכון לטווח ארוך של הציבור.

קרנות הפנסיה, חברות הביטוח וקופות הגמל כפופות לאותו גורם מפקח (אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר), אשר פועל ליצירת הסדרה אחידה של כללי פעילות בשוק החיסכון

ארוך הטווח, ומכתיב רגולציה המעודדת חיסכון ארוך טווח בכלל וחיסכון ארוך טווח קצבתי (להבדיל מהוני) בפרט;
במהלך חודש יולי 2012 פורסמו טיוטות בקשר עם שינוי מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה וביטוחי חיים, וכן טיוטת חוזר המסדיר את מבנה תוכניות ביטוח חיים בהן קיימת הגנה מפני עליית תוחלת חיים, שיותרו לשיווק החל מיום 1 בינואר 2013 ועד להסדרה מלאה של שיווק תוכניות מסוג זה בעתיד.
הרפורמות בשוק החיסכון ארוך הטווח (אשר יפורטו בהמשך), הגבירו וצפויים להגביר את התחרות בין המוצרים, בהיותם תחליפים.

בשנים האחרונות התרחשו שינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך בעיקר כתוצאה של סדרת מהלכים רגולטוריים מרחיקי לכת.

2.4 פיקוח ממשלתי בענף הפנסיה והגמל

להלן פירוט בדבר חקיקה ראשית, תקנות, חוזרים וטיוטות חקיקה וחוזרים עיקריים שפורסמו בשנת 2012 עד מועד חתימת הדוח:

1. בחודש אוגוסט 2005 נתקבלו בכנסת שלושת החוקים הבאים, שחוקקו לפי הצעת הממשלה בהסתמך על המלצות הצוות הבין-משרדי לעניין הרפורמה בשוק ההון (המוכר כ"ועדת בכר"):

חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, במסגרתו בוצע תיקון נרחב בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

חוק הפיקוח על הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (התשס"ה-2005) - חוק זה מסדיר את אופן התנהלותן של חברה מנהלת של קופות גמל (וקרנות פנסיה בכלל זה) ושל קופות הגמל עצמן, במסגרת החוק, בוטלה הסמכות להתקנת תקנות מס הכנסה (מכוח הוראות פקודת מס הכנסה) ונקבע כי הוראות תקנות מס הכנסה ייוותרו על מכונן עד להתקנת תקנות חדשות לפי חוק הפיקוח על הגמל. הנושאים שהוסדרו עד כה במסגרת תקנות מס הכנסה מוסדרים עתה במסגרת חוק הפיקוח על הגמל, וחקיקת המשנה שתותקן מכוחו - מתן רשיון לחברה מנהלת, החזקת אמצעי השליטה בחברה מנהלת, אורגני החברה המנהלת ונושאי המשרה בה, מתן אישור קופת גמל תקנון קופת הגמל, ניהול חשבונות בקופת הגמל, כללי ההפקדות בקופות הגמל וכללי משיכת כספים מהן, ניהול נכסי קופת הגמל והשקעת כספיה, הדיווח לעמיתים ולציבור, הפיקוח על ניהול קופת הגמל, כללים לגבי הטלת עיצום כספי וקנס אזרחי, סעיף עונשין מפורט, תובענה ייצוגית ותביעה נגזרת.

במסגרת חוק הפיקוח על הגמל נקבעה זכותו של עובד לבחור את קופת הגמל בה יפקיד מעבידו את הכספים עבורו, ככל שיש לעובד זכות להפקדת כספים על שמו בקופת הגמל (אף אם הזכות נקבעה במקורה לגבי קופת גמל פלונית), בהקשר זה נקבע כי במידה והעובד הזכאי לא בחר בקופת גמל מסוימת בהתאם לזכותו זו, תהא ההפקדה בקופת הגמל שזהותה נקבעה בדין או בהסכם המעניק לעובד את הזכות להפקדת כספים על שמו בקופת גמל.

חוק הייעוץ (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, בשמו הקודם: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005) - בחוק זה הוסדרו מקצועות הייעוץ הפנסיוני והשיווק הפנסיוני, נקבע כי העיסוק במקצועות אלה הוא עיסוק מוסדר וטעון רישוי, ונקבעו חובותיהם של היועץ הפנסיוני (העוסק בייעוץ פנסיוני ליחידים מבלי שתהא לו זיקה לגוף מוסדי הפועל בענף הפנסיוני - מבטח או חברה מנהלת של קופות גמל) ושל המשווק הפנסיוני (שהוא סוכן ביטוח פנסיוני או סוכן שיווק פנסיוני שיש לו זיקה לגוף מוסדי כאמור, העוסק בייעוץ פנסיוני ליחידים), ובכלל זה חובות זהירות ואמון כלפי הלקוח. נקבע כי עסקה של יחיד במוצר פנסיוני (וקרן פנסיה בכלל זה) תיערך רק בהמשך לייעוץ פנסיוני או לשיווק פנסיוני, נקבעו כללים לפיקוח על בעל רשיון ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, ובכלל זה הוראות בדבר הטלת עיצום כספי וקנס אזרחי והוראת עונשין מפרטת.

בחוק הייעוץ נקבעו הוראות לגבי העיסוק בייעוץ פנסיוני של תאגיד בנקאי, עוד נקבע בחוק הייעוץ כי יועץ פנסיוני רשאי לקבל עמלת הפצה מחברה מנהלת, בשיעור מרבי שייקבע בתקנות, ובלבד שחישוב העמלה ייעשה ללא תלות במוצר שעליו המליץ היועץ ללקוח, בהקשר זה הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה),

התשס"ו-2006, בהן נקבע כי עמלת ההפצה המרבית שניתן לשלם ליועץ פנסיוני, עקב עסקה שנערכה באמצעות היועץ במוצר הפנסיוני של החברה המנהלת המשלמת את עמלת ההפצה, בהמשך לייעוץ הפנסיוני המתמשך שהעניק היועץ ללקוח, או עקב השארת כספים באותה קופת גמל עקב אותו ייעוץ, תהא בשיעור מרבי של 0.10% מנכסי הלקוח בקופת הגמל הנובעים מהפקדות בגינו שבוצעו עד שנת 2005, ובשיעור מרבי של 0.25% מנכסי הלקוח בקופת הגמל הנובעים מהפקדות בגינו שבוצעו בשנת 2006 ואילך.

2. בחודש ינואר 2008 נחקק תיקון חוק הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008), לפיו כלל הכספים המופקדים בקופות הגמל האישיות שנוהלו כקופות הוניות עד סוף שנת 2007 (קופות גמל אישיות לתגמולים ולפיצויים, ביטוחי מנהלים הוניים) - יהיו מיועדים למטרות קצבה בלבד, וקופות הגמל האמורות יהפכו לקופות גמל לא משלמות לקצבה, דהיינו קופות שרשאיות לשלם את כספי התגמולים שהופקדו בהן משנת 2008 ואילך רק על דרך של העברתם לקופות גמל משלמות לקצבה (שהן קופות המורשות לשלם תשלומי פנסיה חודשיים לעמיתים). בתיקון חוק הגמל נקבע כי לא יחול שינוי לעניין משיכת כספי הפיצויים בסכום הוני (בהתקיים התנאים הנדרשים לשם כך) ולעניין מעמדם של הכספים שהופקדו בקופות ההוניות עד יום 31 בדצמבר 2007, וכי ניתן יהיה להוון תשלומי פנסיה ככל שהם עולים על סכום פנסיה מזערי שנקבע לעניין זה.
קופות מרכזית לפיצויים המיועדת למעביד, המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. הקופה אינה קופה אישית, העמית הינו המעביד וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעביד, עבור עובדיו. ההפרשות לקופה מוכרות כהוצאה למעביד והכספים נמצאים בבעלותו עד לשחרורם לטובת עובדיו.
בתיקון 3 לחוק חוק הגמל נקבע כי משנת 2008 ואילך נאסרה ההפקדה בקופות הגמל המרכזיות לפיצויים (הוראות מעבר בתיקון האמור קובעות כי יותרו הפקדות בקופות מסוג זה - רק הפקדות של עמיתים-מעסיקים קיימים ורק בגין עובדיהם של אותם מעסיקים שבגינם הופקדו בקופות כספים בדצמבר 2007 - עד סוף שנת 2010). בהתאם להוראות התיקון לחוק הגמל, החל מיום 1 בינואר 2011 נסגרו הקופות המרכזיות לפיצויים להפקדות חדשות.

3. בחודש ינואר 2008 נכנס לתוקפו צו ההרחבה להסכם הקיבוצי הכללי שנחתם בחודש נובמבר 2007 והקובע הסדר של פנסיית חובה לכל עובד, והמחיל את הוראות ההסכם הקיבוצי האמור על כלל המשק. הוראות ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה האמורים קובעות כי הביטוח הפנסיוני לפיהם לעובד שלא יבחר במכשיר אחר יבוצע בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וקובעות הסדר מדורג לגבי שיעורי דמי הגמולים מן השכר המבוטח. לפי הוראות הסדר פנסיות חובה חובת הביטוח הפנסיוני לפיו חלה לעניין כל עובד מגיל 20 - באשה או 21 - בגבר, ועד גיל 67 (בתנאי שהפורש בגיל זה מקבל קצבה), והיא חלה על ביטוח השכר שעד גובה השכר הממוצע במשק. ההסדר מחריג מתחולתו עובדים שיש להם הסדרי פנסיה מיטיבים, כהגדרתם בהסדר פנסיית חובה. בחודש ספטמבר 2010 נחתם הסכם קיבוצי בין ההסתדרות ולשכת התיאום של ארגוני המעסיקים המתקן את ההסכם הקיים לביטוח פנסיוני מקיף במשק (פנסיית חובה) ולפיו בשנת 2014 יוגדלו שיעורי ההפקדה במסגרת הסדר פנסיית חובה כך שהם יעמדו על 17.5%. בחודש ספטמבר 2011, שר התמ"ת פרסם צו המאמץ את ההסכם הקיבוצי האמור על כלל העובדים במשק.

4. בחודש פברואר 2008 אושרו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, לפיהן ניתן יהיה לבצע העברות של סכומים צבורים בין קופות הגמל השונות גם אם הן מסוגים שונים (למשל - העברת כספים מביטוח מנהלים הוני לקרן פנסיה), ובלבד שלא תהא העברה מקופת גמל למטרת קצבה לקופת גמל הונית. התקנות האמורות נכנסו לתוקפן באופן מלא בראשית 2009 והן צפויות להרחיב את התחרות בין הגופים המוסדיים השונים (קרנות פנסיה, חברות ביטוח וקופות גמל) גם לעניין ניהול הכספים הצבורים המנוהלים על ידם, מעבר לתחרות על ההפקדות החדשות המופקדות במכשירים השונים. בחודש דצמבר 2011 פורסמו טיוטה שנייה לתיקון תקנות וחוזר העברת כספים בין קופות גמל. בטיוטות מוצע לערוך שינויים לגבי אופן הטיפול בבקשה להעברת כספים בין קופות גמל, המתכונת לפיה יש לערוך את העברת המידע בין הגופים, וכן הוראות טכניות נוספות. בטיוטות מוצע להוסיף הוראות חדשות בעניין העברת כספים בין קופות גמל המנוהלות באמצעות אותה חברה מנהלת, העברת נתוני תשואת קופת הגמל במקרה של איחור בהעברת כספים, משלוח הודעות למעסיקים בעת העברת כספים הכוללת רכיב פיצויים והוראות נוספות.

5. בחודש פברואר 2012 פורסמו התקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"ב-2012 (להלן ביחד - התקנות החדשות). בהתאם לתקנות החדשות דרישת ההון מחברות מנהלות הינה בסכום הגבוה מבין סכום ההון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח או סכום שלושת אלה: (1) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד תקרה של 15 מיליארד ש"ח (2) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל התקרה האמורה בסעיף (1) לעיל (3) 25% מההוצאות השנתיות. הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן – "הממונה") רשאי להורות על הפחתת דרישות ההון או הגדלתן בהתחשב, בין היתר, בסיכונים המאפיינים את פעילותה של החברה המנהלת, ובלבד שהגדלת דרישות ההון תהיה לתקופה קצובה. בהתאם לסמכותו פרסם הממונה, בחודש פברואר 2012, חוזר שעיקריו מתן הקלות בדרישות ההון לחברות מנהלות מסוימות. חברה מנהלת נדרשת להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות ובגין סכום הנכסים המוחזקים בניגוד להוראות דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש הכלולות בתקנות החדשות. כמו כן כוללות התקנות החדשות דרישה להחזקת נכסים נזילים בשיעור של 50% לפחות מההון העצמי המזערי הנדרש. חברה מנהלת תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי התקנות החדשות. התקנות החדשות כוללות הוראות מעבר להשלמת ההפרש שבין ההון שהיה נדרש ממנה במועדים הנקובים להלן לבין ההון שהיה נדרש ממנה ערב פרסום התקנות החדשות (להלן – "ההפרש"), עד ליום 31 בדצמבר 2014 כדלהלן: עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 במרס, 2012 לפחות 30% מההפרש; עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2012 לפחות 60% מההפרש; עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2013 לפחות 80% מההפרש; עד ליום 31 בדצמבר, 2014 יושלם מלוא הפרש.

6. בחודש יולי 2009 נתקבל חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (המוכר כ"חוק ההסדרים"), ובמסגרתו תוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ונקבע בו כי החל מחודש ינואר 2011 לא תהא חברה מנהלת רשאית לנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוג שנמנה בתיקון לחוק קופות הגמל ובכלל זה קרנות פנסיה ותיקות וחדשות לסוגיהן, קופות גמל אישיות וחלק מקופות הגמל המרכזיות, אך למעט - ככלל - קופות גמל שההצטרפות אליהן אסורה או מוגבלת). שר האוצר הוסמך לקבוע בתקנות חריגים בהקשר זה. ההוראה נדחתה לחודש יולי 2011, ולאחר מכן לחודש ינואר 2012. החברה פעלה על פי הוראות אלה ומיזגה ביום 1.1.2012 את קופות הגמל שבניהולה. בחודש פברואר 2012 אושרו בועדת העבודה של הכנסת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת) התשע"ב- 2012, לפיהן מוצע כי חברה מנהלת שניהלה יוצר מקופת גמל אחת מאותו סוג באמצעות מתפעלים שונים, תהא רשאית לעשות כן עד לשנת 2014.

7. המודל החכ"מ (חיסכון כספי מותאם) הוא כינוי לרפורמה שמטרתה התאמת החיסכון הפנסיוני למאפייני העמית ובעיקר לגילו. המודל גובש בעקבות כשלים הקיימים, לטענת הממונה, כיום בניהול ההשקעות של כספי החיסכון הפנסיוני, אשר באים לידי ביטוי בכך שניהול ההשקעות נעשה במשותף לכל החוסכים, מבלי לקחת בחשבון את מאפייניהם השונים. בחודש יולי 2009 פורסמה טיוטה ראשונה לחוזר העוסק בהתאמת מסלולי החסכון למאפייני העמית, וכן טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשס"ט – 2009. בחודש יולי 2010 ובינואר 2012 פורסמו טיוטות נוספות של החוזר והתקנות האמורים. עפ"י הטיוטות גופים מוסדיים (קופות גמל, קרנות פנסיה וקופות ביטוח) יידרשו להקים מסלולי השקעה נפרדים עבור חוסכים בגילאים שונים. בנוסף, הגופים המוסדיים יהיו רשאים להרחיב את המודל ולהפריד בין כספי החוסכים גם על פי מאפיינים נוספים, כגון: העדפת סיכון, מצב כלכלי וכדומה. בהתאם לטיוטות, חוסכים המצטרפים למוצר חיסכון פנסיוני ישויכו כברירת מחדל אל המודל החכ"מ, כל עוד לא בחרו במסלול השקעה אחר. בטיוטות מוצע כי תהליך העברת החוסכים למסלולים המתאימים למאפייניהם יהיה הדרגתי, על פני מספר שנים, כאשר בתחילה יועברו מקבלי הקצבאות למסלולים המתאימים להם, לאחר מכן יועברו החוסכים המבוגרים ולבסוף החוסכים הצעירים. בהתאם לטיוטה המוצעת, תחילתן של תקנות אלה 1.1.2013.

8. בחודש נובמבר, 2010, התקבל תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מספר 5). התיקון כולל הסדרה של מספר נושאים וביניהם: תיקון סעיף 15א לחוק

הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, באופן המתיר לחברה מנהלת של קופת גמל לקצבה לנהל קופות גמל לקצבה ובלבד שלא תנהל יותר מקרן פנסיה מקיפה חדשה אחת. בכך בוטלה המגבלה על חברה מנהלת של קרן ותיקה לנהל רק את הקרן הותיקה. כמו כן, התיקון קובע סמכות למפקח על שוק ההון, ביטוח וחסכון לאשר לחברה מנהלת לעסוק בעיסוקים נוספים הנוגעים למוצרים פנסיוניים, המוסדרים על פי אחד מחוקי הפיקוח על שירותים פיננסיים וזאת מלבד ניהול קופות גמל כפי שקיים כיום. נקבע שלצורך היוון חלק ההקצבה שמעבר לסכום הקצבה המזערי יובאו בחשבון סכומי הקצבה המשולמת לעמית מקופה אחרת או מפנסיה תקציבית. היינו, עד לתיקון עמית היה זכאי להוון את כספי הגמולים שלו בקופה רק אם סכומם עלה על סכום הקצבה המזערי באותה קופה, ואילו במסגרת התיקון מובאים בחשבון לצורך חישוב סכום הקצבה המזערי גם סכומי קצבה המשולמים לעמית מקופה אחרת וכן פנסיה תקציבית. הוגדר סכום צבירה מזערי לסך של 80,000 ש"ח (צמוד למדד), אותו רשאי למשוך מי שהגיע לגיל פרישה מקופה לא משלמת לקצבה ללא צורך בהעברה לקופת גמל משלמת בתנאי שסך הכספים בחשבונותיו בקופת הגמל הלא משלמת, בקופות גמל לא משלמות אחרות ובקופות גמל משלמות שאינן קרן ותיקה, איננו עולה על סכום הצבירה המזערי האמור, ובתנאי שלא משולמת לא קצבה מקופה לא משלמת שאיננה קרן ותיקה, ואם משולמת לו, סך הקצבאות המשולמות לו מקופות גמל משלמות בתוספת פנסיה תקציבית עולות על סכום הקצבה המזערי.כן הוגדר המושג פנסיה תקציבית. נקבעו תנאים בהם רשאי השר, באישור ועדת הכספים לקבוע כי עמית יהיה רשאי למשוך כספים ממרכיב התגמולים, בקופה לא משלמת ובקופה משלמת בדרך של היוון לסכום חד פעמי ובהם- מצב בריאותי של העמית, ילדו, הורה, נכות וכיוצ"ב. בתיקון נוספו הפרות נוספות לפיהם יוכל הממונה להטיל עיצום כספי על גופים מוסדיים ובהן- אי מילוי הוראות בדבר אופן חישוב נכסים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה, אי שליחת דוחות תקופתיים ודוחות נוספים, אי מילוי הוראות בדבר פרסום ביטוחים תלויי תשואה. כמו כן, נקבעה הוראת שעה לעניין החזר כספים ששולמו לקופות גמל לא משלמות לקצבה עד ליום 30 ביוני, 2011, בהתאם לתנאים המפורטים בהוראת השעה.

9. בחודש יוני 2010 פורסמו הוראות לעניין דרכי פעולתה וניהולה של המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ וכן תוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים במטרה להסדיר את הליך רישוי החברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית מרכזית והליך הפיקוח על חברה כאמור. על פי גישת אגף שוק ההון במשרד האוצר, מסלקה פנסיונית תייעל את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת מידע וכספים, על ידי קביעת מכנה משותף טכנולוגי לכל הגופים המעורבים בשוק הפנסיוני, והסדרת תהליכי העבודה. הממשלה מקדמת את הקמתה של המסלקה במסגרת תהליך חקיקה. במהלך שנת 2010 הוקמה חברת "המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ". חברה זו הוקמה בבעלות משותפת של מספר בנקים וחברות ביטוח ומטרתה להקים לייסד ולנהל מסלקת מידע וכספים בתחום החיסכון ארוך הטווח עבור ציבור הלקוחות, המפיצים והיצרנים. החברה האמורה שוקדת באמצעות מספר וועדות מקצועיות אשר הוקמו, על בניית תכניות עבודה בהיבטי תהליכים ומיחשוב אשר יעלו בקנה אחד עם תהליך החקיקה בנושא הקמת המסלקה. בחודש פברואר 2011 נחקק חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני) (תיקון מס' 3), התשע"א–2011. בהתאם לתיקון לחוק, נוספו מספר פרקים לחוק הייעוץ אשר עניינם הסדרת הליך רישוי של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ומנגנוני הפיקוח על חברה כאמור. הוראות החוק מסדירות את סמכויות הממונה לקביעת הוראות הנוגעות למתן רישיון לחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית וכן הוראות ביחס לדרכי פעילותה וניהולה של מערכת סליקה פנסיונית, מתוך מטרה להגן על ענייני משתמשי המסלקה ומקבלי השירות מהמשתמשים ולמניעת ריכוזיות בתחום הייעוץ והשיווק הפנסיוני. כמו כן בחוק נקבעו כללים לעניין פיקוח הממונה על אבטחת המידע המועבר במסלקה. בהתאם לתיקוני החקיקה האמורים, שחוקקו לאחר הקמת חברת "המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ", התאפשר גם לחברות נוספות בתחום לפעול כמסלקה פנסיונית, וזאת חרף המגמה הראשונית של הממונה על שוק ההון להקים מסלקה פנסיונית אחת ראשית. בחודש יולי 2011 פורסמה הודעה על מכרז לבחירת ספק להקמת מערכת סליקה פנסיונית מרכזית והפעלתה. בנובמבר 2011 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (אבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית), התשע"א-2011. טיוטת התקנות מציעה לקבוע הוראות שונות בנוגע לאבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בחודש פברואר 2012 פרסם המפקח טיוטת חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בטיוטת החוזר מוצע לקבוע את הפעולות שיש לבצען באמצעות מערכת הסליקה. מוצע בטיוטה כי דמי השימוש עבור שרותי מערכת הסליקה ייקבעו במכרז ויחולו על ידי המשתמשים

בשירותי המערכת בהתאם לתועלת שהם עשויים להפיק מהשימוש בה. מאחר שמערכת הסליקה צפויה לייעל תהליכי עבודה של הגופים המוסדיים ולהקל על ביצוע שיווק פנסיוני ויעוץ פנסיוני, ובכך להשפיע על היקף נכסי החיסכון הפנסיוני שהגופים המוסדיים מנהלים, מוצע כי הגופים האמורים ישתתפו בשיעור מהותי מעלות הפעלת המערכת לפי היקף הנכסים שהם מנהלים. בהתאם לאמור, ובכפוף לאישור ועדת המכרזים, בכוונת המפקח לקבוע כי בשנה הראשונה הגופים המוסדיים יישאו ב-70% מסך עלות ההפעלה השנתית שתקבע, בשנה השנייה ב-65%, בשנה השלישית ב-60% ובשנה החמישית ואילך ב-50%. שאר המשתמשים יישאו ביתרת העלות לפי היקף השימוש שלהם בפועל בשירותי מערכת הסליקה, בהתאם לתעריף קבוע לפעולה.תחילתו של חוזר זה תהיה תשעה חודשים ממועד התקשרות עם הספק, כפי שיפורסם על ידי הממונה. השלכות פעילות המסלקה על ענף החסכון הפנסיוני אינן ודאיות בשלב זה, עקב העובדה שהתהליך הינו בשלבים מוקדמים יחסית. נראה כי יישום מלא של פעילות המסלקה צפוי להוביל להגברת השקיפות בענף ומכאן להגברת התחרות בו וכן להקלת הפעילות של יועצים פנסיוניים בכלל ובנקים בפרט בענף הפנסיוני. מאידך, יישום כזה עשוי בטווח הקצר להגביל או לעכב פיתוח של מוצרים או טכנולוגיות חדשות עקב אילוצים תפעוליים במסלקה. פעילות המסלקה יכולה להשפיע אף על היקף ודרך פעילות סוכנויות ההסדר, היקף ואופן ההשפעה תלויים, בין היתר, בתבנית הסופית בה תופעל פעילות המסלקה.

10. התוכנית להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני - בחודש נובמבר 2010 פורסמה תוכנית אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני. בהתאם לתוכנית המוצעת פורסמו תקנות, חוזרים וכן טיוטות חוזרים ותקנות טיוטות חוזרים בנושאים הבאים: החלת מודל אחיד של תקרת דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני, הגברת השקיפות בעת שינוי דמי ניהול, איסור העלאת דמי ניהול שסוכמו עם לקוח למשך שנתיים לפחות, מתן זכות בחירת סוכן ללקוח, עמלת הפצה אחידה ליועץ פנסיוני עבור כלל מוצרי החיסכון הפנסיוני ועוד. החברה מעריכה כי לחוזרים שיפורסמו בהתאם לתוכנית להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני תהיה השפעה ניכרת על מבנה שוק החסכון לטווח ארוך ועל התחרות בשוק זה.

להלן טיוטות התקנות והחוזרים ולרבות חוזרים ותקנות סופיים שפורסמו במסגרת התוכנית להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני:

א. בחודש מרס 2011 פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) התשע"א-2011, ובו מוצע לתקן חלק מההוראות שנקבעו בחוק הייעוץ, לרבות מתן אפשרות ליועץ פנסיוני שהוא תאגיד בנקאי להתקשר עם מעביד או עם ארגון מעבידים לעניין מתן ייעוץ פנסיוני לעובד של אותו מעביד. עוד מוצע לחזק את ההגנה על עובדים בנוגע לייעוץ פנסיוני, ולמנוע מצב שבו המעביד כופה על עובדו את זהות היועץ הפנסיוני, ולאסור התניית שירות בשירות בידי בעל רישיון.

ב. בחודש יוני 2012 פרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) - התשע"ב-2012, במסגרתן נקבע כי החל מינואר 2014 דמי הניהול השנתיים המירביים בקופות הגמל וביטוחי המנהלים שאינם מבטיחי תשואה יהיו עד 1.05% מהיתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית ועד 4% מההפקדות השוטפות, כאשר מקבלי קצבאות הזקנה והשארים ישלמו עד 0.6% מהנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקופה כלפיהם. כן נקבע כי במהלך שנת 2013 דמי הניהול ישולמו יהיו בשיעור של עד 1.1% מהיתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית. ביחס לפוליסות ביטוח נקבע כי תקרת דמי הניהול לא תחול על פוליסות ביטוח שהוצאו לפני 1.1.2013. כמו כן, מסדירות התקנות גם את שיעור דמי הניהול בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק (וכל עוד הוא לא חודש), או עמיתים שנפטרו, בהתאם להוראות ולהגדרות הקבועות בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 ("תקנות האיתור"), בשיעור שלא יעלה על 0.3% לשנה מן היתרה הצבורה בחשבון העמית בקופות הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף המוסדי במועד בו נותק הקשר עם העמית או במועד שבו נודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מבניהם. בשלב זה, נדמה כי ליישום התקנות לא צפויות להיות השלכות משמעותיות על תוצאות

פעילותה ומצבה הכספי של החברה, והחברה בוחנת צעדים שתוכל לנקוט בהם על מנת לנתן את השפעת התקנות.

כמו כן, ביום 25.6.12 התפרסם חוזר דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני. עפ"י החוזר, גוף מוסדי יהיה רשאי להציע לעמית שיעור דמי ניהול הנמוך משיעור דמי הניהול המרבי הקבוע לפי דין, ובלבד שההצעה האמורה תהיה תקפה במהלך תקופה של שנתיים או יותר מהיום שבו החלו להיגבות דמי הניהול בשיעור המוצע. במקרים הבאים גוף מוסדי יהא רשאי להעלות את דמי הניהול לפני השלמת התקופה האמורה, בתנאי שהוסכם על כך עם העמית מראש ובכתב: הפסקת הפקדות; משיכה מלאה או חלקית של היתרה הצבורה; הוספת גורם הפצה המקבל עמלה מן הגוף המוסדי, ובלבד ששיעור העלאת דמי הניהול במהלך התקופה האמורה לא יעלה על שיעור עמלת ההפצה שהתווספה. גוף מוסדי ישלח לעמית ולבעל הרישיון הודעה על הגדלה בשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית. העלאה כאמור לא תחול אלא בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחה ההודעה האמורה, או המועד שצוין בהודעה בו יועלו דמי הניהול, לפי המאוחר, ובלבד שההודעה לא נשלחה מוקדם יותר מארבעה חודשים לפני מועד ההעלאה הצפוי. חוזר זה חל על כל הגופים המוסדיים. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר 2013.

ג. בחודש מרס 2011 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלת הפצה)(תיקון...), התשע"א-2011. בחודש מאי 2012 פורסמה טיוטה נוספת של התקנות האמורות. בטיוטה מוצע לתקן את חוק הייעוץ כך שגם מבטח יוכל לשלם עמלת הפצה בגין מוצרים פנסיוניים שבניהולו ואשר לגביהם ניתן ללקוח ייעוץ פנסיוני. בנוסף, ועל מנת לאפשר ייעוץ אובייקטיבי ומותאם לצרכי הלקוח, מוצע בטיוטה לקבוע מודל לעמלת הפצה אחידה בשלושת סוגי המוצרים הפנסיוניים: קופת גמל, קרן פנסיה חדשה וביטוח מנהלים (ללא שינוי לגבי קרן השתלמות). מודל עמלת ההפצה המוצע מתחשב הן בהיקף הנכסים הצבורים לזכות הלקוח במוצר הפנסיוני והן בהפקדות שוטפות לאותם מוצרים, וזאת במטרה לעודד ייעוץ פנסיוני גם ללקוחות הנמצאים בשנות החיסכון הראשונות, שלהם יתרת נכסים נמוכה יחסית. לגבי קרן השתלמות, אשר שונה באופייה מהמוצרים הפנסיוניים המוזכרים לעיל, מוצע בטיוטת התקנות להותיר ללא שינוי. כמו כן ,בטיוטת התקנות נקבע כי עמלת הפצה תורכב משני רכיבים : הראשון - בשיעור שנתי 0.20% מהיקף הנכסים הצבורים לזכות לקוח במוצר פנסיוני ; השני - בשיעור 1.6% מהפקדות שוטפות. כמו כן ,מוצע לקבוע כי הסכום שישתלם בגין כל אחד מרכיבי עמלת ההפצה יוגבל לנמוך מבין עמלת הפצה המותרת בכל רכיב ובין 40% מגובה דמי הניהול הנגבים בפועל.

כמו כן, מוצע בטיוטה, כי לא תשולם עמלת הפצה בעד עמית או בעד מבוטח שהקשר עמם נותק ,כאמור בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים .העמלה לא תשולם החל ממועד הפחתת דמי הניהול כקבוע באותן תקנות ,או בתום תשעה חודשים מהמועד שבו הודיע הגוף המוסדי ליועץ הפנסיוני ,על ניתוק הקשר עם אותו עמית ,לפי המאוחר . הוראות אלו יחולו בשינויים המחויבים גם על עמית שנפטר שאינו מבוטח או מבוטח שנפטר.

בכדי לאפשר לגופים מוסדיים ויועצים פנסיוניים להיערך ליישום התיקון, מוצע בטיוטת התקנות לקבוע כי מועד התחילה של תיקון התקנות יהיה ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012). לגבי לקוחות קיימים אשר קיבלו ייעוץ פנסיוני ובגינם שולמה עמלת הפצה טרם פרסום התיקון, מוצע בטיוטה לקבוע כי מועד התחילה של התיקון יהיה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).

ד. בחודש פברואר 2012 התפרסמו טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) התשע"ב-2012, וטיוטה שנייה של חוזר שעניינו רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת של קופת גמל. מטרת הטיוטות לשכלל את התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני ולהגדיל את התחליפיות בין מוצרי החיסכון הפנסיוני. בטיוטות התקנות מוצע לקבוע, בזיקה לסעיף 32 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל),התשס"ה-2005, הוראות לעניין סוגי הביטוחים שבהם יבוטחו עמיתים במוצרי החיסכון הפנסיוני. כמו כן, מוצע לקבוע תנאים לכיסוי הביטוחי כאמור, לשמירה על כיסוי ביטוחי לאחר הפסקת הפקדות לקופת גמל, ולגביית דמי הביטוח. בטיוטת החוזר מוצע לקבוע כללים לפיהם חברה מנהלת של קופת גמל תהא רשאית להגיש בקשה לקבלת רישיון סוכן תאגיד ביטוח פנסיוני לשיווק כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות ולכיסוי ביטוחי לסיכוני נכות באמצעות פוליסות ביטוח פרט. תחילתו של חוזר זה במועד פרסומו. אולם פוליסות שהופקו עובר למועד תחילת חוזר זה- החל ביום 1 בינואר 2014. בטיוטת התקנות מוצע לקבוע הוראות לעניין סוגי הביטוחים שבהם יבוטחו עמיתים במוצרי החיסכון הפנסיוני. כמו כן, מוצע לקבוע תנאים לכיסוי הביטוחי כאמור, לשמירה על כיסוי ביטוחי לאחר הפסקת הפקדות לקופת גמל, ולגביית דמי הביטוח. במסגרת הטיוטה ניתן יהיה להציע תנאים לביטוח חיים קבוצתי בקופת גמל לא משלמת לקצבה – מוצע לאפשר לחברות מנהלות של קופת גמל לא משלמת לקצבה, לשווק לעמיתים בקופה, ביטוח חיים ואובדן כושר עבודה קבוצתי. להערכת האוצר טיוטת התקנות וטיוטת החוזר, ככל שתתקבלנה, עשויות לשכלל את התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני ולהגדיל את התחליפיות בין מוצרי החיסכון הפנסיוני. עם זאת, בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשלכות המצרפיות של תמהיל ההוראות הסופיות שיחולו.

ה. בחודש אוקטובר 2011 פרסם המפקח טיוטה שנייה בנושא תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות) התשע"א- 2011. התקנות כוללות הוראות בנוגע לתשלום עמלות יעד, עמלות היקף והחזר הוצאות משרד לסוכני ביטוח, ובנוגע לתשלום כפל עמלות ליותר ממפיץ אחד - סוכן ביטוח ויועץ פנסיוני. בעקבות פרסום תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012 וטיוטת חוזר "רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת", פורסמה בחודש מאי 2012 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"ב-2012 - טיוטה שלישית. כוללת טיוטה זו גם הוראות לגבי תשלום עמלות לסוכני ביטוח בעד עמית שהקשר עמו נותק ולגבי איסור תשלום עמלות לסוכן ביטוח שהוא חברה מנהלת.
במסגרת טיוטת התקנות מוצע להגביל מתן פרסים, הטבות ועמלות היקף התלויות ביעדי מכירה לסוכני ביטוח. בנוסף, מוצע להסדיר את הרכב דמי העמילות המשולמים לסוכני ביטוח, ולקבוע מספר הגבלות לגבי היחס שבין עמלות מסוגים שונים המשולמות לסוכן הביטוח. כמו כן, מוצע בטיוטה להסדיר את אופן תשלום דמי עמילות למספר בעלי רישיון במקביל ובתוך כך להסדיר את תשלום דמי עמילות שוטפים, דמי עמילות בגין עמידה ביעדי מכירות ומעבר של לקוחות בין בעלי רישיונות.

11. חוק הגברת האכיפה בשוק ההון - מגמתו המוצהרת של אגף שוק ההון כפי שהיא באה, בין היתר לידי ביטוי, בחקיקת רפורמת בכר היא להרחיב את השימוש בסמכויות האזרחיות הנתונות לו בטיפול בהפרות של הוראות החוק על-ידי הגופים המפוקחים ולפתח את הליכי הבקרה והאכיפה. בשנים האחרונות הגביר המפקח את היקף הביקורות וכן את השימוש בהטלת עיצומים כספיים על הגופים המפוקחים על-ידו. כחלק ממגמה זו, ובדומה לסמכויות האכיפה המנהליות שהוקנו לרשות לניירות ערך בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות לניירות ערך (תיקוני חקיקה), התש"ע – 2010, נחקק גם ביוזמתו של הפיקוח על שוק ההון, חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, המתקן את חוק קופות הגמל, חוק הביטוח וחוק הייעוץ, תוך הוספת סמכויות פיקוח ובירור מינהלי לממונה (כניסה לחצרים, תפיסת מסמכים וחדירה למחשב, זימון אדם לחקירה ועוד), הרחבת האפשרות להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על מעגל רחב של כפופים, ואפשרות לחיוב תשלום לנפגע ההפרה. בהתאם לתיקוני החקיקה, לא ניתן יהיה לבטח, במישרין או בעקיפין, אדם מפני עיצום כספי שיוטל עליו לפי החוק – התקשרות בחוזה ביטוח שכזה בטלה. כמו כן, תאגיד או בעל שליטה מנועים מלשלם או לשפות, במישרין או בעקיפין, בגין עיצום כספי שהוטל על אדם על פי החוק והתחייבות לשיפוי שכזה בטלה. על פי החוק מותר לשפות או

לבטח אדם בשל תשלום לנפגע הפרה או בשל הוצאות שיוציא בקשר עם הטלת העיצום הכספי בעניינו – בכפוף לכך שתהיה הוראה מפורשת בתקנון החברה המתירה זאת. בהתאם לחוק, חזקה שמנהל החברה קיים את חובת הפיקוח שלו אם התאגיד שבניהולו קבע נהלים מספיקים למניעת ההפרה, מינה אחראי מטעמו לפיקוח על קיומם של הנהלים ונקט באמצעים סבירים לתיקון ההפרה ולמניעת הישנות ההפרה (תוכנית אכיפה פנימית). החברה שוקדת על הכנתה של תכנית אכיפה פנימית בסיוע יועצים משפטיים ורואי חשבון חיצוניים, אשר תעמוד בקנה אחד עם הוראות ההנחיות החוק האמורות.

12. ביום 16 בפברואר, 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים בקשר לדרישות הון מחברות מנהלות קופות גמל וקרנות פנסיה. החוזר קובע כי דרישת ההון תהיה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 אשר פורסמו ביום 29 בפברואר, 2012 (להלן: " התקנות") חלף דרישות הון בהתאם לתקנות מס הכנסה וחוזרי אגף שוק ההון. התקנות נכנסו לתוקף ביום 30 במרס, 2012. התקנות מחייבות את החברות המנהלות להחזיק הון עצמי מזערי, על מנת לקיים כרית בטחון מספקת מפני סיכונים תפעוליים ועל מנת שזו תשמש, בעת הצורך, להזרמת הון לפעולות שוטפות ולהמשך פעילותן התקינה של החברות המנהלות. בהתאם לתקנות, דרישת ההון מחברות מנהלות הינה בסכום הגבוה מבין סכום ההון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח או סכום שלושת אלה: (1) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד תקרה של 15 מיליארד ש"ח (2) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל התקרה האמורה בסעיף (1) לעיל (3) 25% מההוצאות השנתיות. התקנות קובעות כללי השקעה של סכום ההון העצמי המזערי הנדרש, הכוללים, בין היתר, איסור שעבוד של הנכסים העומדים כנגד ההון הנדרש, שיעור החזקה מינימלי של נכסים נזילים, איסור החזקת נכסים בלתי מוחשיים כנגד ההון העצמי הנדרש, איסור השקעת ההון העצמי המזערי במי ששולט בחברה, בצד קשור לה או בצד קשור למי ששולט בה וכן איסור על החזקת יותר מ - 10% מאמצעי שליטה בתאגיד כלשהו, למעט חברה בת שהיא חברה מנהלת ולמעט החזקה בשיעור 100% מאמצעי השליטה בתאגיד עזר ומגבלות על מתן ערבות. כמו כן נדרשת חברה מנהלת להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות. חברה מנהלת רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות אלה.

13. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 (להלן: "תקנות הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות") - ביום 10 במרץ 2008 נכנסו לתוקפן תקנות לעניין הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות, הכוללות בין היתר, תשלומים הנובעים מהשקעה בקרנות השקעה שאינן צד קשור ("עמלת ניהול חיצוני"), בניירות ערך לא סחירים ובזכויות במקרקעין, ותשלומים למנהל תיקים ולמנהל קרן נאמנות בגין השקעה בחו"ל. הוראות התקנות מסדירות את סוגי ההוצאות שמותר לגוף מוסדי להוציא בשל ביצוע עסקאות בנכסים שבניהולו כאשר הוצאות אלו לא יכללו במסגרת דמי הניהול אותם הוא גובה מהחוסכים. יצוין כי בתקנות נקבעו הוראות שעה לעניין עמלת ניהול חיצוני ולעניין הכרה בהוצאה בעד הליך דירוג פנימי לשם הערכת סיכון, עד ליום 31 בדצמבר 2011. בחודש פברואר 2012 אושרו בועדת הכספים תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות)(תיקון) התשע"ב- 2012, וחוזר בדבר הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות. בהתאם לתקנות, גוף מוסדי יהיה רשאי לגבות מנכסי קופת גמל שבניהולו או מכספים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה את עמלת הניהול שגובה מנפיק תעודת סל ,כפי שזו פורסמה על ידי מנפיק התעודה בדוח שפורסם בגין החודש הרלבנטי ובלבד שהתקיימו התנאים הקבועים בתקנות. בנוסף הגוף המוסדי יהיה רשאי לגבות מנכסי קופת גמל או מכספים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה ,לפי העניין ,הוצאה המשולמת על ידו בעד ניהולה של תביעה או תובענה שהגיש הגוף וזאת בכפוף לאמור בתקנות ובחוזר. בהתאם להוראות על הגוף המוסדי להעביר דיווחים לוועדת השקעות אודות תשלום הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות. תחילת הוראות התקנה והחוזר הינם מיום 1 במרץ 2012.

14. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט-2009 – ביום 2 במרץ 2009 פורסמו התקנות האמורות, המאמצות במתכונת מצומצמת הוראות מתוך טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשס"ח-2008. הוראות התקנות מצמצמות את ניגוד העניינים בהשקעות של קופות גמל בידי משקיעים מוסדיים הקשורים עם חברות חיתום וחברות ברוקראז' (מבצעות בבורסה את פקודות המכירה והקניה של המשקיעים).עד ליום 31 בדצמבר 2010 המשקיעים המוסדיים יוגבלו ברכישת ניירות ערך בהנפקה מחתמים או מפיצים קשורים עד 7.5% מכמות ניירות הערך שנמכרו בהצעה, בתנאי שניתן אישור ועדת ההשקעות, אולם אם שווי הנכסים המנוהלים בידי כל המשקיעים המוסדיים כאמור גבוה מ-10 מיליארד ₪, לא תעלה הכמות הנרכשת על 15% מהכמות הנמכרת, לאחר התקופה האמורה המשקיעים המוסדיים יוגבלו ברכישת ניירות ערך בהיקף של 5% ו-10%, בהתאמה. בנוסף נקבע כי רכישה ומכירה של ניירות ערך תיעשה לפי הליך תחרותי מסוים הנותן למשתתפים בו הזדמנות שווה לרכוש או למכור את ניירות הערך. עד ליום 31 בדצמבר 2009 רכישה ומכירה של ניירות ערך באמצעות צד קשור ובלבד שהעמלות המשולמות לא יעלו על 20% מסך כל העמלות ששולמו בשל כלל הרכישות והמכירות שביצע משקיע מוסדי. לאחר התקופה האמורה לא ניתן יהיה לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור. תקנה זו בדבר רכישת או מכירת ניירות ערך אינה חלה על חברה מנהלת של קופת גמל מרכזית לפיצויים. בחודש יוני 2010 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון מס' 2), התש"ע-2010 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) קופת גמל בניהול אישי (תיקון מס' 2), התש"ע-2010. התיקונים מתייחסים למגבלות על פעילות ברוקראז' באמצעות צד קשור וקובעים, כי גוף מוסדי יהיה רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך (שירותי ברוקראז') מצד הקשור אליו ובלבד שהיקף העמלות שישלם לו לא יעלה על 20% מכלל העמלות המשולמות על ידו בשל כלל המכירות והרכישות שבוצע על-ידי הגוף המוסדי במהלך השנה, וכן שהעמלה שתשולם לצד הקשור בגין עסקות אלה לא תעלה על העמלה שתשולם בגין עסקה דומה לזוכה בהליך תחרותי שאינו צד קשור. התקנות הועברו לועדת הכספים בחודש פברואר 2012 אשר עיקר השינויים עוסק בהתאמת ההגדרות לתקנות דרכי ההשקעה.

15. טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית), התשס"ח-2008 – ביום 6 באוגוסט 2008 פרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון על הביטוח את טיוטת התקנות האמורה יחד עם טיוטת חוזר בדבר הגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל וטיוטת הבהרה לעניין מינוי דירקטור על ידי הגוף המוסדי. טיוטות אלו מאמצות את המלצות דוח הועדה לבחינת הצעדים הדרושים להגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל (ועדת חמדני) שפורסם בחודש ינואר 2008. המלצות הועדה מתמקדות בחובת ההשתתפות של הגופים המוסדיים באסיפות בעלי מניות ומחזיקי אג"ח של תאגידים שהם בעלי זכויות הצבעה בהם, התמודדות עם ניגודי עניינים העלולים לפגוע באיכות ההצבעה, עידוד הגופים המוסדיים להיעזר בגורמים מקצועיים לגיבוש המלצות הצבעה באסיפות, הגברת מעורבות הגופים המוסדיים במינוי דירקטוריונים ובייחוד דירקטורים חיצוניים בחברות ציבוריות, ועידוד הגופים המוסדיים למעורבות פעילה בתחומים אחרים של הממשל התאגידי והפיקוח על החברות הציבוריות בהן הם משקיעים. התקנות מסדירות, בין היתר, את חובת ההשתתפות וההצבעה של משקיע מוסדי באסיפה כללית של תאגיד שהוא בעל זכות הצבעה בו, לרבות חובת הצבעה בנושאים המפורטים בתקנות וסייגים לחובה זו, והתקשרות המשקיע המוסדי עם גורם מקצועי לצורך גיבוש המלצות הצבעה. טיוטת החוזר מסדירה מספר נושאים הכלולים בהמלצות הועדה ואשר לא הוסדרו במסגרת התקנות, לרבות חובת פרסום של מדיניות ההצבעה, אופן ההצבעה בפועל, וחובת פרסום אמות מידה ביחס לאיכות הממשל התאגידי בהתאם לטיוטת תקנות כללי השקעה. בחודש פברואר 2012 הוגשו לועדת הכספים תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית) (תיקון) התשע"ב- 2012, אשר עיקר השינויים בהן עוסק בהתאמת ההגדרות לתקנות דרכי ההשקעה.

16. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(חישוב שווי נכסים), התשס"ט – 2009 (להלן: "תקנות חישוב שווי נכסים") – ביום 25 בפברואר 2009 פורסמו התקנות האמורות, אשר נכנסו לתוקף ביום 27 במרץ 2009. התקנות קובעות הוראות אחידות לחישוב שווי הנכסים שבהם משקיעים הגופים המוסדיים. התקנות הסמיכו את הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לקבוע הוראות בדבר הגדרת נייר ערך סחיר לפי היקף ותדירות המסחר של נייר הערך, ולגבי נכס שאינו נייר ערך סחיר הסמיכו את הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לקבוע את דרך חישוב השווי ההוגן של הנכס. בנוסף, הוקנתה למפקח הסמכות, אם סבר כי גוף מוסדי ביצע עסקה משיקולים שאינם כלכליים במטרה לשפר את תוצאות פעילותו בצורה לא נאותה, להורות על חישוב שווים של אותם נכסים באופן שיבטל באופן מלא או חלקי את שיפור התוצאות כאמור, אף אם העסקה מותרת לפי הדין, ובלבד שניתנה לגוף המוסדי זכות טיעון. בחודש פברואר 2012 הוגשו לועדת הכספים תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים)(תיקון) התשע"ב- 2012, אשר עיקר השינויים בהן עוסק בהתאמת ההגדרות לתקנות דרכי ההשקעה.

17. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התש"ע 2009- תקנות אלה מתירות לנהל סוגי כספי חיסכון של עמית עצמאי שהוגדרו וכספי קרן השתלמות באמצעות קופת גמל בניהול אישי. הקופה האישית תנוהל על-ידי העמית או מנהלי תיקים מטעמו, תחת מגבלות השקעה שיבוקרו על-ידי החברה המנהלת אצלה ינוהלו כספי החיסכון. התקנות קובעות הוראות לעניין דמי הניהול וסוגי ההוצאות שניתן לגבות מנכסי הקופה האישית, איסור על קבלת אשראי, שעבוד נכסים, מתן ערבויות והלוואות לעמית המחזיק בקופה אישית, קביעת מתווה לניוד כספי קופה אישית, חובת קיום הליך תחרותי לשירותי הברוקראז' שיינתנו לקופה האישית ואיסור על תשלום עמלת הפצה ודמי עמילות בגין קופת גמל בניהול אישי. בחודש פברואר 2012 הוגשו לאישור לועדת הכספים תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(קופת גמל בניהול אישי)(תיקון), התשע"ב-2012 אשר עיקר השינויים בהן עוסק בהתאמת ההגדרות לתקנות דרכי ההשקעה.

18. חוזר בדבר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני. בחודש פברואר 2011 פורסם חוזר בדבר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני. על פי דברי ההסבר לחוזר, רפורמת הניוד בין מוצרי החיסכון הפנסיוני וכניסתם של הבנקים לתחום הייעוץ הפנסיוני חידדו את הצורך להסדיר את תהליכי העברת המידע והכספים בין הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני, לרבות לצורך מתן ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני. זאת, במטרה לייעל את תהליכי העבודה, להסיר חסמים טכנולוגיים לעודד ולתמוך בקיומו של שוק תחרותי, משוכלל ומפותח, תוך הגברת השקיפות ושיפור מהימנות וזמינות המידע הרלוונטי לחסכונותיו הפנסיוניים של הציבור. חוזר זה קובע מבנה של "רשומה אחודה", אשר תשמש את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם, תוך הבטחת העקרונות הבאים: קבלה והעברת מידע שלם, מדויק, מהימן וזמין, הניתן לשליפה ואחזור במהירות ובאפקטיביות לצורך עמידה בהוראות הדין; הסדרת המבנה והתוכן של פרטי המידע והנתונים המועברים בין יצרני וצרכני המידע השונים בתחום החיסכון הפנסיוני. הוראות חוזר זה יחולו על כל הגופים המוסדיים ועל כל בעלי הרישיון. תחילתן של הוראות חוזר זה לעניין נספחים א' ו-ב' היה ביום 1 באוקטובר 2011. בפברואר 2012 פורסמה טיוטת חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, בטיוטה פורסמו נספחים ג-ו לחוזר האמור, העוסקים בממשקי ניוד, הצטרפות, אירועים, גבייה וקליטת כספים. באוגוסט 2012 פורסמה טיוטת חוזר לתיקון חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני.

19. בחודש ינואר 2012 פורסמו תקנות מס הכנסה (ניכוי מסכומים ששולמו מקרן השתלמות) (תיקון), התשע"ב-2012. התקנות האמורות מתקנות את תקנות מס הכנסה (ניכוי מסכומים ששולמו מקרן השתלמות), תשנ"ח-1997, כך שמסכומי ריבית ורווחים שמעבר להפרשי ההצמדה שנצברו על סכומים שמקורם בהפקדות שמעבר ל"הפקדה מוטבת", ינוכה מס במקור בשיעור של 25% (במקום 20% כפי שהיה עד לתיקון שחל מיום 1.1.2012). התיקון האמור בשיעור המס (מ-20% ל-25%), חל על סכומי ריבית חייבת שהופקו או נצמחו בשל תשלומים ששולמו לקרן השתלמות החל משנת 2012.

20. ביום 4.1.12 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(איתור עמיתים ומוטבים) התשע"ב-2012 וחוזר נוהל איתור עמיתים ומוטבים. מטרת התקנות והחוזר לקבוע מנגנון אפקטיבי וישים לאיתור חוסכים שהקשר עמם נותק ולאיתור מוטבים לאחר מותו של חוסך, כדי ליידע את החוסכים והמוטבים כי קיימים כספים להם הם זכאים. בהתאם להוראות התקנות והחוזר, גופים מוסדיים יחויבו בין היתר לפנות ,למרשם האוכלוסין במשרד הפנים לצורך טיוב המלאי הקיים של נתוני החוסכים ברשומותיהם, וכן יחויבו לעדכן מדי חצי שנה באמצעות מרשם האוכלוסין את פרטי החוסכים. בתקנות ובחוזר נקבעו הוראות לעניין הפעולות הנדרשות לאיתור מוטבים שזהותם ידועה והוראות לאיתור מוטבים. בהתאם לטיוטת תקנות בנושא דמי ניהול שפורסמה במקביל כאמור לעיל, ובמטרה ליצור תמריץ לאיתור מוטבים וחוסכים, מוצע להפחית את דמי הניהול הנגבים ביחס לעמיתים שנפטרו או שנותק עמם הקשר כמפורט לעיל. תחילת עיקר הוראות החוזר והתקנות ביום 1.1.2013.

21. בחודש יולי 2012 פורסמו טיוטת חוזר שנייה בעניין ניהול סיכוני ציות בגופים מוסדיים וטיוטה נוספת בעניין קריטריונים להערכת אפקטיביות תכנית ציות ואכיפה פנימית. מטרת הטיוטות להבטיח כי הגופים המוסדיים בישראל: א. יאתרו באופן מקיף וסדיר סיכוני ציות שהם ולקוחותיהם חשופים להם. ב. יוודאו הטמעה של הוראות הדין בכל תחומי פעילות. ג. יקיימו תכנית אכיפה פנימית אפקטיבית.

22. בחודש מאי 2012 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 190 והוראת שעה)- התשע"ב-2012 על פי הוראות התיקון לפקודה, הורחבו את מסגרת הטבות המס הניתנות בעת משיכת כספים באפיק החיסכון לקצבה, ותוקן סעיף 9א לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש). כמו כן תוקן סעיף 87 לפקודה ,המקנה לשר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת סמכות לקבוע כללים בדבר חיוב במס ושיעוריו במקרים של" משיכת כספים שלא כדין "מקופת גמל ,כך שהיוון קצבה ייחשב כ"משיכה כדין ,"ובלבד שנעשה בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף 23 לחוק הפיקוח והתקנות שנקבעו מכוחו,ובפרט ,הותרת קצבה מזערית להבטחת קיומו של היחיד לשארית חייו. במקרה של היוון קצבה המהווה" משיכה כדין "יחולו על הסכומים שאינם פטורים שיעורי המס הקבועים בסעיף 121 לפקודה .עם זאת ,ועל מנת לעודד אנשים להשקיע כספים בקופות הגמל לקצבה ללא חשש נקבע על פי התיקון כי בעת היוון קצבה מוכרת אשר מקורה בכספים שלא נהנו מהטבת מס בעת הפקדתם לא יוטל מס על מרכיב הקרן בסכום המהוון ,וזאת כדי למנוע כפל מס ,ומרכיב הרווח ימוסה ,בשיעור מס של 20% בדומה לאפיקי חיסכון אחרים; בנוסף ,בוצעו מספר תיקונים בסעיף 23 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 אשר נועדו להיטיב עם החוסכים בקופות הגמל הן בעת ההפקדה והן בעת המשיכה של הכספים; בהתאם לתיקון בהקשר זה, יחיד הזכאי למשוך את כספים מקופת גמל לא משלמת לקצבה אשר מקורם בכספי הפיצויים לאחר שעברו תהליך של התחשבנות מס וכן בכספים שירש כמוטבו של עמית שנפטר, רשאי להעבירם לחשבון חדש בקופת גמל לא משלמת לקצבה. בחשבון החדש היחיד לא יהיה רשאי להפקיד כספים נוספים אך רשאי הוא למשוך כספים בכל עת או לקבל מהם קצבה מוכרת.

23. בחודש פברואר 2012 פורסם חוזר הגשת בקשות למיזוג קופות גמל ולמיזוג מסלולי השקעה לאישור הממונה. מטרת החוזר הסדרת דרך הגשת הבקשה לקבלת אישור הממונה לתכנית המיזוג, אופן יידוע עמיתי הקופה המתמזגת בדבר מיזוג כאמור, וכן יידוע עמיתים במסלול השקעה המתמזג בדבר מיזוג בין מסלולי השקעה. חוזר זה יחול על בקשות שיוגשו לממונה החל ממועד פרסומו.

24. בחודש מרץ 2012 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה נוסח להצעת חוק פרטית, אשר מוסיף אפיק חסכון הוני בשוק הגמל, לצד קרנות ההשתלמות. בהתאם לפרסומים, החיסכון האמור יתאפשר למעשה רק כרובד חלקי נוסף מעבר לחיסכון הפנסיוני, והחוסכים באמצעותו לתקופה של לפחות 15 שנים ייהנו מפטור ממס רווח הון בלבד.

25. בחודש אוגוסט 2012 פורסם חוזר בעניין ממשק אינטרנטי לאיתור חשבונות עמיתים וחשבונות של עמיתים שנפטרו - דרישות טכניות. במסגרת הצעדים לטיפול בכספים ללא דורש במוצרי חיסכון פנסיוני וכצעד משלים לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(איתור עמיתים ומוטבים) התשע"ב , 2012 – אגף שוק ההון ,ביטוח וחיסכון פועל להקמת ממשק אינטרנטי מרכזי נגיש ופשוט לאיתור חשבונות של עמיתים .מטרת הממשק היא לאפשר לחוסכים ולמוטבים של עמיתים שנפטרו לאתר בקלות ובמהירות חשבונות אצל גופים מוסדיים המנהלים חסכונות פנסיוניים. מטרת החוזר היא לאפיין את הדרישות הטכניות מגופים מוסדיים לצורך הפעלת ממשק כאמור.

26. בחודש מרס 2012 התפרסם חוזר בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים, ואחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי- תיקונים. החוזר מתייחס לחוזר גופים מוסדיים 7-9-2010, שעניינו בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים, ונקבע כי מועד הדיווח נדחה כך שהדיווח ישלח לא יאוחר מיום 15 ביוני של השנה העוקבת.
כמו כן, החוזר מתייחס לחוזר גופים מוסדיים 10-9-2009, שעניינו אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי, ונקבע כי על הגופים המוסדיים לצרף הצהרות ההנהלה על הבקרה הפנימית בנוגע לדוח לעמית או למבוטח החל מתקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2013.

27. בחודש אפריל 2012 פרסמו אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון והמפקח על הבנקים בבנק ישראל עקרונות משותפים לקריטריונים ותנאים כלליים וכן טיוטת מדיניות לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בגוף פיננסי. העקרונות גובשו לאור הניסיון שנצבר באגף ובבנק ישראל בטיפול בבקשות להיתרי שליטה ואחזקה בגופים מוסדיים ובתאגידים בנקאיים ומתוך התנהלות שוטפת מול בעלי השליטה, בהתאמות המתחייבות. הטיוטה מתייחסת לנושאי גרעין השליטה, דרך החזקת אמצעי שליטה, חוסן פיננסי, מניעת ניגוד עניינים בין השולטים לגוף המפוקח והגבלות נוספות.

28. בחודש מרס 2012 פורסם חוזר בעניין ייפוי כוח לבעל רישיון 1-10-2012. חוק הייעוץ הפנסיוני מסמיך בעלי רישיון לבצע פעולות מסוימות בעבור לקוח, בכפוף לקבלת הסכמתו. בפרט, באפשרות בעל רישיון לבקש מגופים מוסדיים מידע אודות מוצרים פנסיוניים המנוהלים עבור הלקוח, להעביר מידע אודות לקוח אל גופים מוסדיים, ולהעביר בקשות של לקוח לגופים מוסדיים לשם הצטרפות למוצר פנסיוני ולביצוע פעולות בו. חוזר זה קובע מבנה אחיד לטופס ייפוי כוח, באמצעותו יוכל לקוח לייפות את כוחו של בעל רישיון לקבל מידע אודות מוצר פנסיוני המנוהל עבורו בגוף מוסדי או להעביר בקשות בשמו במסגרת ייעוץ או שיווק פנסיוני, לרבות ייעוץ או שיווק פנסיוני מתמשך. חוזר זה הוא חלק מהסדרה כללית שמטרתה ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות מידע והסרת חסמים טכנולוגיים, כדי לקדם שוק תחרותי, משוכלל ומפותח. מועד תחילת חוזר זה- 1.1.13.

29. בחודש אפריל 2012 פורסם חוזר בדבר חתימה גרפית ממוחשבת המתקן חוזר קודם בנושא מחודש אוגוסט 2011. מטרת חוזר זה היא לשפר ולייעל את אופן העברת המסמכים מבעל רישיון אל גוף מוסדי, לקצר את זמני העברת המסמכים ולשפר את השירות ללקוח, והכל מבלי לפגוע בזכויות הלקוח. חוזר זה הוא חלק מהסדרה כללית אשר מטרתה ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות המידע והסרת חסמים טכנולוגיים, וזאת על מנת לעודד קיומו של שוק תחרותי, משוכלל ומפותח. הוראות חוזר זה חלות על כל בעלי הרישיון ועל כל הגופים המוסדיים. התיקון לחוזר האמור כולל התאמות הוראות החוזר לאפשרות הוספת חתימת מעסיק במקרים הנדרשים,

30. בחודש יולי 2012 פורסם חוזר בנושא מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות מנהלות בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS). החוזר מהווה נדבך שני במסגרת פרויקט עדכון ההוראות לגבי מבנה ההצגה והגילוי בדיווחים כספיים של חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה ושל קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהולן, לאחר השלב הראשון שבמסגרתו עודכן הדוח הכספי של קופות גמל וקרנות פנסיה. החוזר קובע הוראות הנוגעות למבנה הגילוי הנדרש בהתאם לתקינה הבינלאומית בדוחות כספיים שנתיים של חברות מנהלות. ההנחיות המפורטות בנספח לחוזר משקפות את ההוראות העדכניות של התקינה הבינלאומית, לרבות שינויים שנתקבלו בשנים האחרונות, תוך שיפור הגילוי בדוחות הכספיים. ההוראות מתייחסות הן לחברה המנהלת קופות גמל או קרנות פנסיה והן לחברה המנהלת גם קופות גמל וגם קרנות פנסיה, במטרה לקבוע מבנה גילוי אחיד ומסודר שיצור שפת דיווח אחידה בדוחות הכספיים של כל הגופים המוסדיים.

31. בחודש מאי, 2012 פרסם האוצר טיוטת חוזר הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת. בטיוטה נקבע כי על חברה מנהלת להשיב לכל עמית שנגבו ממנו דמי ניהול מעודכנים, בטרם חלפו חודשיים מהמועד בו נשלחה אליו הודעה בגין העלאת דמי הניהול ושלא חל עליו אחד הסייגים בחוזר ההכרעה, את הכספים שנגבו ממנו ביתר. תקופת ההשבה מתחילה שבע שנים לפני מועד פרסום חוזר הכרעה ועל חברה מנהלת להשלים את הליך השבת הכספים לעמיתים הזכאים תוך חצי שנה ממועד פרסום ההכרעה. בשלב זה החברה לומדת את הנחיות הטיוטה האמורה.

32. בחודש מאי 2012 פורסמה טיוטת חוזר בנושא מידע ממרשם האוכלוסין לקרנות פנסיה. הטיוטה מסדירה את הליך הפנייה של חברות מנהלות של קרנות פנסיה למרשם האוכלוסין במשרד הפנים בבקשה לקבלת מידע אודות העמיתים ומקבלי הקצבאות בקרן, וזאת על מנת לאמת את הנתונים שברשותן ולעמוד בחובת הנאמנות כלפי העמיתים כפי שמחייב אותן החוק.הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קרנות פנסיה חדשות ועל חברות מנהלות של קרנות פנסיה ותיקות. תחילתו של חוזר זה במועד פרסומו.

33. בחודש יוני 2012 התפרסם חוזר דיווח לממונה על שוק ההון על נושאי משרה בגופים המוסדיים. כחלק ממאמצי הממונה לשפר את איכות הדיווחים המתקבלים במשרדו, פותחה מערכת אינטרנטית חדשה לקליטת דיווח נושאי משרה בגופים המוסדיים. המערכת החדשה הינה מערכת אינטרנטית המאפשרת שליחת קבצים בצורה מאובטחת, באמצעות שם משתמש וסיסמה שישלחו בדואר האלקטרוני לאחראי מילוי הדוח כפי שמעודכן כיום במערכות הממונה. המערכת תאפשר לגופים המוסדיים לעקוב אחר הדיווחים השוטפים ולצפות בחיוויים בנוגע לסטאטוס הדיווחים. החל מיום 1.7.12 יתקבלו דיווחים רק באמצעות המערכת. דיווחים שישלחו באמצעות קבצי האקסל לא יקלטו.

34. בחודש יולי 2012 פרסם המפקח חוזר בעניין דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של החברות המנהלות. החוזר קובע הוראות לגבי אופן דיווח דוחות כספיים של חברות מנהלות לממונה. על פי החוזר חברה מנהלת תגיש לממונה את דוחותיה הכספיים במועדים שנקבעו לכך בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דינים וחשבונות כספיים), התשס"ז-2007 באופן זה: דוחות כספיים שנתיים ורבעוניים יוגשו בקובץ PDF שניתן לערוך בו חיפוש טקסטואלי. בנוסף, דוחות כספיים שנתיים יוגשו בשני העתקים, כרוכים וחתומים בחתימה מקורית. אופן חישוב דרישות ההון בהתאם לתקנות ההון - ידווח באמצעות טופס 101 בקובץ הדיווח המצורף כנספח לחוזר זה. הרכב נכסי החברה המנהלת - ידווח באמצעות טופס 106 בקובץ הדיווח ובהתאם להנחיות המפורטות בו. הדיווחים הנלווים יבוקרו ויסוקרו בידי רואה החשבון המבקר של החברה המנהלת. חברה מנהלת תדווח לממונה את הדיווחים הנלווים במועד דיווח הדוחות הכספיים. הוראות חוזר זה יחולו על כל החברות המנהלות. תחילתן של הוראות חוזר זה בדיווחים בגין הרבעון הראשון של שנת 2012 ואילך, אשר ידווחו החל מהרבעון השלישי.

35. בחודש אוגוסט 2011 פרסם המפקח טיוטת קודקס הרגולציה העתידית. על פי דברי ההסבר לטיוטה, גדלו בעשורים האחרונים ההיקף והמורכבות של הרגולציה אשר חלה על הגורמים המפוקחים על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "האגף"). על מנת למנוע פיזור של הוראות הרגולציה ובכדי ליצור סדר ואחידות בהן, החל האגף בתהליך יסודי ועמוק של בחינה וארגון מחדש של הרגולציה הנוגעת לגורמים שתחת פיקוחו. מטרת הארגון מחדש היא יצירת ספר רגולציה סדור ומקיף – קודקס, שיסייע בהתמצאות בהנחיות השונות ויקל על עבודת הגורמים המפוקחים. הקודקס ישמש כאמצעי יעיל בידי האגף לאכיפת הוראותיו, לפיקוח על הגורמים השונים ולהגנה על מבוטחים וחוסכים. פרויקט הארגון מחדש משתלב גם עם תכניות האגף לעדכן מגוון הוראות כחלק מיישום עקרונות דירקטיבת Solvency II בישראל. היעדים שצוינו על ידי האגף: 1. יצירת מסגרת רגולטיבית עדכנית ועקבית בכל רבדיה - חוקים, תקנות וחוזרים, לגופים מוסדיים, סוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים. 2. ארגון כל רמות הרגולציה לקודקס, שיורכב משני חלקים - אחד לגופים מוסדיים ואחד לסוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים. כל חלק ייבנה בהתאם לתוכן עניינים מקיף. 3. בניית שני חוזרי-על, שאחד מהם יאגד את כל החוזרים החלים על גופים מוסדיים (להלן: "חוזר אחיד לגופים מוסדיים"), והשני יאגד את כל החוזרים החלים על סוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים (להלן: "חוזר אחיד למתווכים"). 4. החוזרים האחידים יחליפו את מערכת החוזרים הקיימת במערכת מותאמת למבנה המתוכנן של הקודקס. 5. העלאת הקודקס לאתר האינטרנט של האגף, בפורמט ידידותי למשתמש, שיאפשר לבצע פעולות חיפוש וחיתוך מתקדמות, כך שכל גורם מפוקח יוכל למצוא בקלות את ההוראות החלות עליו. 6. התאמת הרגולציה המקומית, לרבות החקיקה הראשית, לעקרונות הדירקטיבה Solvency II, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות לישראל. כניסת החוזרים האחידים לתוקף מתוכננת לתחילת שנת 2013. ביום 11.6.12 פורסמו מסמכים נוספים המהווים נדבך נוסף בבניית החוזר האחיד לגופים מוסדיים- קודקס הרגולציה העתידי. מטרת יצירת הקודקס הינה יצירת סדר כללי, ולא שינוי הרגולציה הקיימת.

36. בחודש יוני 2012 פרסם הממונה כי הוארכה תקופת ההתקשרות עם חברת מרווח הוגן בע"מ. בחודש ספטמבר 2011 התקבל פס"ד של בימ"ש העליון אשר הורה על ביטול מכרז פומבי להקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים. בהתאם, פרסם הממונה מכרז פומבי להקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים (להלן – "המכרז החדש"). השירותים אשר מסופקים על-ידי החברה שזכתה במכרז הינם שירותים המשמשים לחישוב שווי הוגן של נכסי חוב לא סחירים, חישוב אשר נדרש מידי יום ביומו.על מנת למנוע זעזוע נוסף בחישוב השווי ההוגן אשר משפיע על זקיפת התשואה לעמיתים, החליטה ועדת המכרזים של משרד האוצר כי חברת מרווח הוגן בע"מ תמשיך לספק שירותי מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור הגופים המוסדיים, וזאת עד ליום 31.12.12 או עד לתחילת מתן השירותים על ידי הזוכה במכרז החדש שפורסם, לפי המוקדם מבניהם.

37. בחודש יוני 2012 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב- 2012 (להלן "התקנות"). על- פי דברי ההסבר, עד להתקנת התקנות עוגנו כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים בשתי הוראות דין שונות: כללי השקעה שחלו על קרנות פנסיה וקופות גמל עוגנו בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד- 1964 (להלן - תקנות מס הכנסה) וכללי השקעה שחלו על מבטחים עוגנו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א- 2001 (להלן - תקנות ביטוח). קביעת כללי השקעה לגופים מוסדיים בהוראות דין שונות יצרה פערים בין כללי השקעה שחלו על קופות גמל ועל קרנות פנסיה לבין אלו שחלו על התחייבויות תלויות תשואה של מבטחים (להלן - כספי פוליסות שמשתתפות ברווחים). היות שמוצרי החיסכון הפנסיוני - קרנות פנסיה, קופות גמל ופוליסות שמשתתפות ברווחים - הינם במידה רבה מוצרים תחליפיים, הוחלט כי יש להחיל עליהם, ככל שניתן, כללי השקעה אחידים, שיאפשרו תחרות הוגנת ביניהם. לפיכך, בתקנות בוטלו ההבחנות בין כללי השקעה שחלו על נכסי קופות גמל ועל קרנות פנסיה לבין אלו שחלו על כספי פוליסות שמשתתפות ברווחים. כן שונו חלק מכללי ההשקעה הקיימים, כדי להתאימם לדרכי פעילות שוק ההון בכלל ולפעילות משקיעים מוסדיים בפרט. בתקנות הוסרו מגבלות כמותיות שהתקיימו בתקנות מס הכנסה ובתקנות הביטוח והוגברה מעורבות ועדות ההשקעה בגופים מוסדיים ככלל ומעורבות נציגים חיצוניים בהן בפרט. כמו כן, כדי להגביר את גמישות פעילות גופים מוסדיים, בהתאמה למצבי שוק משתנים, הועברו חלק מההוראות שהיו קבועות בתקנות מס הכנסה ובתקנות הביטוח להוראות הממונה.

במקביל לתיקון התקנות, ביום 4.7.12 התפרסם חוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים, בו הוסמך הממונה לקבוע הוראות בעניינים שונים, כדי לאפשר התאמת חלק מהמגבלות החלות על גופים מוסדיים לתנאי שוק משתנים, מטרת חוזר זה היא לקבוע הוראות מפורטות לעניין כללי השקעה בנושאים הבאים: חריגה משיעורי השקעה; מינוי דירקטור על ידי גוף מוסדי; מסלול השקעה מתמחה; מסלול השקעה מתמחה מחקה מדד; השקעה בשותפות; השקעה בזכות במקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות; מתן הלוואות; עסקה עם צד קשור או באמצעותו; השקעה בצד קשור; שליטה והחזקת אמצעי שליטה על ידי מבטח. מועד כניסת התקנות והחוזר לתוקף- בתוך 30 יום ממועד פרסום התקנות.
ביום 16 ביולי 2012 פורסמה טיוטה לתיקון תקנות ההשקעה שעיקרה לאפשר לקרן פנסיה ותיקה לרכוש אגרות חוב מיועדות בשיעור זהה לשיעור לו זכאית קרן פנסיה חדשה.

38. בחודש יולי הוגשה הצעת חוק נוספת בנושא תיקון פקודת מס הכנסה - פטור ממס בגין משיכת כספים מקופת גמל לא משלמת לקצבה שהופקדו לתקופה של 15 שנים. בטיוטה מוצע ליצור מנגנון שיאפשר לפטור ממס רווחי ההון בגין חיסכון בקופת גמל לא משלמת ל-15 שנים וכן יתמרץ חוסכים אשר יחסכו במשך תקופה של 15 שנים להשאיר את הכספים עד לגיל הפרישה, וזאת תמורת הטבת מס נוספת. בכך ,יגדל החיסכון לגיל פרישה באופן וודאי בדרך של מתן תמריץ לחוסכים להשאיר את הכספים לגיל פרישה והסכומים העומדים לרשות האזרחים לאחר פרישתם יגדלו. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברת הכנסת פניה קירשנבאום וחבר הכנסת חיים כץ.

39. בחודש יולי 2012 פורסמה טיוטת חוזר שירות ללקוחות סוכנים ויועצים. חוזר גופים מוסדיים 2011-9-7 "שירות ללקוחות גופים מוסדיים" (מיום 8.8.11), קבע הוראות שמטרתן להסדיר את נושא השירות שמעניקים גופים מוסדיים ולהבטיח רמת שירות נאותה ללקוחות גופים מוסדיים לאורך כל חיי המוצר. בטיוטת חוזר מוצע להסדיר את עקרונות השירות שנותנים סוכנים ויועצים ללקוחותיהם על מנת להבטיח מתן שירות נאות על ידי בעל רישיון לאורך כל תקופת הקשר עם לקוח.

40. בחודש יולי 2012 פורסמה טיוטת נייר עמדה בעניין עדכון לוחות דמוגרפיים והסדרת מקדמי קצבה בביטוח חיים. נייר העמדה מחולק לשלושה חלקים עיקריים:
החלק הראשון (פרקים ב'ו-ג') עוסק בעדכון מערכת ההנחות הדמוגרפית (ברירת המחדל) לקרנות פנסיה ולחישוב עתודה לקצבה בחברות ביטוח, על פי נתונים שהתקבלו מקרנות פנסיה ומחברות ביטוח.
החלק השני (פרק ד') ממליץ על שיעורי שיפור עתידיים בתוחלת חיים, על סמך ניתוח שיעורי השיפור באוכלוסייה.
החלק השלישי (פרק ה') בוחן את השלכות חוסר הוודאות בתוחלת החיים העתידית על חברות ביטוח.

עם פרסום נייר עמדה סופי יפורסמו טיוטות חוזרים המיועדים להחליף את חוזר 2007-1-3 שעניינו" חישוב עתודות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים", ואת חוזר 2007-3-6 שעניינו"דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי התקנון של קרן הפנסיה."

הנהלת החברה בוחנת את ההוראות שבטיוטת נייר העמדה אם כי טרם השלימה את מדידת ההשפעות המדויקות הנגזרות מיישומו ואולם מאומדנים ראשונים שבוצעו עולה שלא צפויה להיות להן השפעה מהותית על ההתחייבות הפנסיונית של הקרן.
ההתחייבות האקטוארית לתקופת הדוח מחושבת בהתאם לחוזר הפנסיה שבתוקף הואיל ועדיין מדובר בטיוטת ניר העמדה.
במקביל, פורסמה בחודש יולי 2012 טיוטת חוזר "מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים. טיוטת החוזר מסדירה את מבנה תכניות ביטוח חיים בהן קיימת הגנה מפני עליית תוחלת חיים, שיותרו לשיווק החל מ- 1.1.13 ועד להסדרה מלאה של שיווק תכניות מסוג זה בעתיד.בנוסף להסדרה המוצעת בטיוטת החוזר, הממונה מבקש מחברות הביטוח להציע חלופות נוספות למכירת מוצרים עם הבטחת תוחלת חיים. החלופות המוצעות יבחנו לאור העקרונות הבאים: 1. מוצרים המעניקים הגנה, ולו גם חלקית, לעליית תוחלת חיים, יאפשרו מדידת השפעת סיכון אריכות חיים על החברה במהלך תקופת הפוליסה. 2. מקדמי קצבה

המגלמים הבטחת תוחלת חיים ימכרו ככיסוי ביטוחי העומד בפני עצמו(להלן: "כיסוי ביטוחי לאריכות ימים"), ויתומחרו כרכיב עצמאי, שעלותו שקופה וגלויה למבוטח. 3. רכישת כיסוי ביטוחי לאריכות ימים בחברת הביטוח לא תהיה מותנת בניהול כספי החיסכון באותה חברה. 4. כיסוי ביטוחי לאריכות ימים יותיר בידי מבוטח, במועד התחלת קבלת קצבה, את אפשרות בחירת מסלול הקצבה.

3. מצב כספי קרנות הפנסיה

3.1 קרן פנסיה מקיפה

התחייבויות פנסיוניות:

	ליום 30 ביוני 2012	ליום 31 בדצמבר 2011
	אלפי ש"ח	
התחייבות לפנסיונרים	213,314	194,103
התחייבות לזכאים קיימים לפנסיה	3,250	3,228
התחייבות למבוטחים	4,549,727	3,995,261

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 ביוני 2012 הסתכם לסך של כ – 4,766 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 4,193 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2011.

ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

	ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2012		2011		2010	
	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	
סך כל המאזן (נכסים)	4,808,200	14	4,235,340	23	3,435,907	
התחייבויות פנסיוניות	4,766,291	14	4,192,592	23	3,417,073	
עודף הכנסות, נטו	50,991	135	(146,756)	(163)	234,793	

עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 בינואר, 2008.

3.2 . קרן הפנסיה הכללית

התחייבויות פנסיוניות

	ליום 30 ביוני 2012	ליום 31 בדצמבר 2011
	אלפי ש"ח	
התחייבות לפנסיונרים	992	1,005
התחייבות למבוטחים	58,947	51,655

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה הכללית ליום 30 ביוני 2012 הסתכם לסך של 59,939 אלפי ש"ח לעומת 52,660 אלפי ש"ח בשנת 2011.

סך הנכסים המנוהלים נטו בתקופת הדוח גדל בשיעור של כ- 9%, הנובע מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן בסך של 8,246 אלפי ש"ח בתקופת הדוח לעומת 6,042 אלפי ש"ח ברבעון מקביל אשתקד, גידול של כ- 36%.

ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

	ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2012		2011		2010
	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח
סך כל המאזן (נכסים)	60,425	14.50	52,771	18	44,597
התחייבויות פנסיוניות	59,939	13.82	52,660	19	44,394
עודף הכנסות (הפסדים), נטו	574	134.3	(1,674)	(160)	2,806

עודף / גרעון אקטוארי
על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 בינואר, 2008.

4. תוצאות הפעולות

4.1. להלן דוח הרווח וההפסד של החברה :

	ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2012	2011	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות					
מדמי ניהול, נטו	45,237	38,774	23,217	20,133	81,049
מהשקעות:					
ממזומנים ושווי מזומנים	61	74	38	53	151
מהשקעות פיננסיות, נטו	566	34	198	143	853
	627	108	236	196	1,004
	45,864	38,882	23,453	20,329	82,053
הוצאות					
מכירה ושיווק	25,876	20,869	12,756	11,959	45,970
הנהלה וכלליות	14,800	14,232	7,139	6,797	28,517
הוצאות (הכנסות) מימון	(28)	(170)	(14)	(169)	(193)
	40,648	34,931	19,881	18,587	74,294
רווח לפני מסים על הכנסה	5,216	3,951	3,572	1,742	7,759
מסים על הכנסה	2,205	1,490	1,305	698	2,410
רווח נקי	3,011	2,461	2,267	1,044	5,349
רווח כולל	3,011	2,461	2,267	1,044	5,349

לעניין דמי ניהול מקרנות, נטו - ראה סעיף 4.2 להלן.

במהלך תקופת הדוח היו לחברה הכנסות מהשקעות פיננסיות של 566 אלפי ש"ח, בהשוואה להכנסות של 34 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות המכירה והשיווק עלו בתקופת הדוח לסך של 25,876 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 20,869 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות הנהלה וכלליות עלו בתקופת הדוח לסך של 14,800 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 14,232 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ – 3.99%.

הגידול הניכר בהוצאות, בא במקביל לגידול ניכר בהכנסות מדמי ניהול שהביא לגידול ברווח לפני מסים על הכנסה לסך של 5,216 אלפי ש"ח בתקופת הדוח לעומת סך של 3,951 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

4.2. פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

	ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2012	2011	2011
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
מקרנות פנסיה:					
מקרן פנסיה מקיפה:					
דמי ניהול מדמי הגמולים	29,567	25,468	15,328	13,338	54,065
דמי ניהול מנכסי הקרן	8,787	7,146	4,519	3,729	14,888
	38,354	32,614	19,847	17,067	68,953
מקרן פנסיה כללית:					
דמי ניהול מנכסי הקרן	528	420	276	221	875
	38,882	33,034	20,123	17,288	69,828
מקופות גמל - דמי ניהול מנכסי הקופה:					
הפניקס תגמולים ופיצויים	1,461	1,856	647	916	3,521
הפניקס השתלמות	3,466	3,327	1,724	1,654	6,574
קופת פיצויים מרכזית	331	353	163	175	696
עמית קופה לתגמולים ופיצויים	186	204	93	100	394
הפניקס השתלמות בניהול אישי	654	-	335	-	21
הפניקס גמל בניהול אישי	257	-	132	-	15
	6,355	5,740	3,094	2,845	11,221
	45,237	38,774	23,217	20,133	81,049
הטבות ביטוחיות למבוטחים (נכלל בסעיף הוצאות מכירה ושיווק)	204	196	107	91	396

דמי הניהול המתקבלים מניהול קרנות הפנסיה נגבים מתוך דמי הגמולים שגבו הקרנות (6% מדמי הגמולים בקרן המקיפה, ברוטו, לפני החזרים והטבות) ומתוך הצבירה של העמיתים בקרנות (0.5% לשנה בקרן המקיפה ו - 2% בקרן הכללית, ברוטו, לפני החזרים והטבות).
דמי הניהול המתקבלים מניהול קופות הגמל נגבים מתוך הצבירה של העמיתים בקופות בשיעור של עד 2% לשנה, ברוטו, לפני החזרים והטבות.

ההכנסות מדמי ניהול נטו מקרנות הפנסיה בתקופת הדוח עמדו על 38,882 אלפי ש"ח, בהשוואה ל – 33,034 בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ – 17.70%.
הגידול בהכנסות נובע מצמיחת נכסי הקרן, גורם המוביל לעליית דמי הניהול הנגבים מהנכסים והן בשל צמיחה בגביית דמי הגמולים כתוצאה מפעילות שיווקית נרחבת.

בתקופת הדוח החברה רשמה הכנסות מקופות הגמל בסך 6,355 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 5,740 אלפי בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ – 10.71%. ניתן לייחס את הגידול לקופות הגמל בניהול אישי אשר החלו להניב הכנסות החל מהרבעון הרביעי בשנת 2011.

4.3 . דוח תנועה בקרן הפנסיה המקיפה

	ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2012	2011	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח				
סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה	4,192,592	3,417,073	4,569,489	3,646,383	3,417,073
תוספות לקרן					
דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים	610,058	503,461	318,212	258,408	1,082,165
עודף הכנסות (הפסדים) נטו - מועבר מדוח הכנסות והוצאות	50,991	(42,668)	(79,082)	(59,624)	(146,756)
העברות					
העברות צבירה לקרן	74,073	54,308	35,331	23,018	109,053
סך כל ההעברות והתוספות לקרן	735,122	515,101	274,461	221,802	1,044,462
תשלומים והעברות					
תשלומים לפנסיונרים					
תשלומי פנסיית זקנה	546	345	283	179	854
תשלומי פנסיית נכות	6,817	3,591	4,114	2,178	10,872
תשלומי פנסיית שאירים	3,512	1,511	1,151	836	3,306
	10,875	5,447	5,548	3,193	15,032
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה					
תשלומי פנסיית זקנה	6	10	1	5	20
תשלומי פנסיית נכות	36	30	19	15	71
תשלומי פנסיית שאירים	74	71	37	35	142
	116	111	57	55	233
תשלומים והעברות לאחרים					
מעבר עמיתי תקופת הביניים	-	-	-	-	474
העברות צבירה מהקרן	76,208	66,095	36,488	28,407	139,013
החזרת כספים למבוטחים	74,224	48,018	35,566	24,027	114,191
	150,432	114,113	72,054	52,434	253,678
סך הכל תשלומים והעברות	161,423	119,671	77,659	55,682	268,943
סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה	4,766,291	3,812,503	4,766,291	3,812,503	4,192,592

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 ביוני, 2012 הסתכם לסך של כ – 4,766 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 4,193 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2011, גידול של כ- 13.68%.
במסגרת מעבר בין קרנות הועברו בתקופת הדוח מקרן הפנסיה החדשה מבוטחים לקרנות אחרות שסך הצבירה בגינן הינה 76,208 אלפי ש"ח (תקופה מקבילה אשתקד 66,095 אלפי ש"ח). כנגד הצטרפו בתקופת הדוח לקרן מבוטחים במסגרת מעבר בין קרנות שסך הצבירה בגינם הינה 74,073 אלפי ש"ח (תקופה מקבילה אשתקד 54,308 אלפי ש"ח).
סך הנכסים ליום 30 ביוני, 2012 מסתכמים ב- 4,808,200 אלפי ש"ח מול סך נכסים של 4,235,340 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011, כלומר גידול של כ- 13.53% בעיקר מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 503,461 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ל- 610,058 אלפי ש"ח בתקופת הדוח, גידול של כ- 21.17%

4.4 . דוח תנועה בקרן הפנסיה הכללית

	ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2012	2011	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח				
סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה	52,660	44,394	57,280	47,049	44,394
תוספות לקרן					
דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים	8,246	6,042	3,843	2,778	12,927
עודף הכנסות, נטו - מועבר מדוח הכנסות והוצאות	574	(895)	(752)	(690)	(1,674)
	8,820	5,147	3,091	2,088	11,253
העברות לקרן					
העברות צבירה לקרן	454	395	454	61	584
סך הכל תוספות לקרן	9,274	5,542	3,545	2,149	11,837
תשלומים והעברות					
תשלומי פנסיית זקנה	38	36	19	17	74
החזרת כספים למבוטחים	1,102	691	563	361	1,487
העברות צבירה מהקרן	855	733	304	344	2,010
סך הכל תשלומים והעברות	1,995	1,460	886	722	3,571
סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה	59,939	48,476	59,939	48,476	52,660

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה הכללית ליום 30 ביוני 2012 הסתכם לסך של 59,939 אלפי ש"ח לעומת 52,660 אלפי ש"ח בשנת 2011.
סך הנכסים המנוהלים בתקופת הדוח גדלו בשיעור של כ- 24.53% הגידול נובע מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 6,042 אלפי ש"ח בתקופה המקביל אשתקד ל- 8,246 אלפי ש"ח השנה, גידול של כ- 36.48%.

5. תחזית זרמי כספים

החברה צופה המשך גידול בהיקפי פעילות הקרנות שבניהולה ומשקיעה מאמצי שיווק גדולים. צפוי המשך גידול בהיקף דמי הגמולים המתקבלים ובצבירה בקרנות, בין היתר על רקע הגידול בהפרשות מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה, אשר יגרמו גם לגידול בסעיף ההכנסה של דמי הניהול.
במקביל צפוי גידול בהוצאות השיווק וכן בהחזרי דמי ניהול ובהטבות הביטוחיות לעמיתים.

אין צפי לפדיון מואץ של זכויות עמיתים, למעט גידול מסוים על רקע הגידול בהיקף הקרנות ועל רקע צפי לפדיונות גבוהים מהמקובל בקרב מבוטחים מכוח צוו ההרחבה לעניין פנסיה חובה אשר להם יתרות צבורות נמוכות באופן יחסי.

אין מידע על קשיים צפויים במימושם של נכסים או חובות שהפיגור בגבייתם עלול להשפיע על תזרים המזומנים של קרנות הפנסיה.

התשלומים לקרן וממנה מבוצעים במזומן, בהתאם להוראות האוצר לעניין העברות כספים בין קרנות פנסיה.

חוק הגנת השכר התשי"ח-1958 מטיל התחייבות על הקרן, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעסיקים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם. החברה נמצאת במהלך של טיוב נתוני חובות מעסיקים, שבמהלכו הגישה מספר תביעות כנגד מעסיקים וביצעה פריסת חובות למעסיקים נוספים. לכשיסתיימו פעולות הטיוב במלואן החברה תוכל להתמקד בטיפול בחובות מעסיקים שאותרו במסגרת פעולות הטיוב, בהתאם להוראות החוק.

6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה והגמל

שוקי הכספים בישראל

שוקי ההון במחצית הראשונה של 2012 רשמו מגמה מעורבת. במצטבר, בחודשים ינואר עד אפריל, נרשמו עליות שערים בשוקי האג"ח והמניות בעוד בחודשי מאי-יוני, נרשמו ירידות שערים במניות למול ירידת תשואות בשוקי האג"ח. המניע המרכזי לביצועי השווקים היה ההתפתחויות באירופה באשר למשבר החוב ביוון ובעיקר בספרד, המהווה משקל גבוה יותר בהשפעתה על כלכלת אירופה. בחודשים ינואר-פברואר, נטו שוקי חו"ל להניב תשואת יתר בעוד בחודשים מרץ- אפריל, השוק הישראלי סגר חלק מהפער ורשם תשואת יתר. החל ממאי, הותאמו ביצועי השווקים כאשר כולם בחנו בדאגה את המשבר במערכת הבנקאית בספרד, את הורדות הדירוג לבנקים במדינות ה- PIIGS ולבנקים בינלאומיים וכן את החולשה שהחלה בנתוני שוק התעסוקה בארה"ב.

בישראל, רגולציה ברוח "המחאה החברתית", המשיכה לפגוע בתוצאות החברות לאור עליה ברמת התחרות ופגיעה ברמת ההכנסות. במקביל, עליית האבטלה לצד התייקרות עלויות מחייה שוטפות, הביאו לשינוי בהרגלי הצריכה של הציבור. מרבית ענפי המשק עומדים כיום בצל כבד של רגולציה ששינתה או צפויה לשנות את כללי המשחק בענף בהמשך השנה. הפגיעה הדרמטית ביותר כבר הורגשה בענף התקשורת אך גם בחברות האחזקה, שהושפעו מירידה בזמינות אשראי חדש, בין השאר עקב עליה דרמטית ביחסי המינוף על רקע שחיקת ערך הפורטפוליו. על הכוונת של הרגולטור נמצאים מגזרים נוספים כמו מגזר הרכב והליסינג, הבנקים, חברות המזון ועוד. גורמים נוספים שהעיקו על שוק המניות היו ירידת המדרגה ברמת מחזורי המסחר והסוגיות הגיאו-פוליטיות סביב אירן ברבעון הראשון וסביב החלפת השלטון במצריים בחודשים מאי-יוני. אלו היוו חלק משמעותי בהמשך הישיבה על הגדר של המשקיעים הזרים, אשר חלקם בחרו להוריד במדרגה נוספת את רמת אחזקותיהם בשוק הישראלי.

החששות מפני האטה בצמיחה העולמית באו לידי ביטוי בצניחת מחירי הסחורות בחודשים מאי – יוני. נתונים אלו לצד שינוי הרגלי הצריכה של הציבור, תורגמו להאטה באינפלציה ברבעון השני. לפי דיווחי הלמ"ס, בחודשים ינואר-מאי, עלה המדד הכללי ב- 1.3% והמדד ללא ירקות ופירות ב- 1.2%. המדד ללא דיור עלה ב- 1.1% והמדד ללא אנרגיה עלה ב- 0.8%. ב- 12 החודשים האחרונים (מאי 2012 לעומת מאי 2011) עלו המדד הכללי ב- 1.6%, המדד ללא ירקות ופירות ב- 1.7%, המדד ללא אנרגיה ב- 1.2% והמדד ללא דיור ב- 1%. למרות החששות והערכה כי בשוק הנדל"ן למגורים התקיימה בועת מחירים, לא ניכרה ירידה של ממש במחירי הדיור, כאשר מחירי שכ"ד המשיכו לעלות. גם הקונים ש"ישבו על הגדר" חזרו במאי לשוק, בין השאר בזכות המשך תנאי אשראי נוחים ואכזבה משיעור הירידה בפועל במחירי הדירות.

בתחילת השנה, לאור הערכות בדבר התאוששות הכלכלה העולמית המשיך בנק ישראל בהעלאת הריבית במשק שהחלה ב- 2011 . החדשות מאירופה, הביאו לשינוי המגמה ולאחר מספר חודשי עצירה, הוחלט בחודש יוני, על הורדת הריבית ב- 0.25% לרמה של 2.25%. המדדים הנמוכים לצד הרעה בשוקי היצוא, תמכו בהחלטה זו תוך צפי לירידה נוספת בריבית לרמה של 2%. הודעת הריבית לוותה בהורדה קלה של תחזיות הצמיחה של המשק ע"י בנק ישראל ל- 3.1% ב- 2012 ו- 3.4% ב- 2013 ובהערכה כי רמת האינפלציה בארבעת הרבעונים הבאים, המסתיימים ביוני 2013, תעמוד על 2.4%.

היחס בין רמת האינפלציה לריבית בישראל משמר ריבית ריאלית אפסית (כפי ששררה במחצית הראשונה של 2011), אם כי השינויים במחירי הנפט עשויים ליצר תנודות במדדים החודשיים. ריבית ריאלית אפסית עלולה לייצר עיוות במחירי נכסים (כגון נדל"ן) ועל כן בתחילת יולי, החליט בנק ישראל על צעדי מנע שיפגעו בביקוש לנדל"ן, דרך מגבלות שיוטלו על הבנקים בהפרשות לחומ"ס בגין משכנתאות והנמכת יחסי LTV במשכנתאות חדשות.

חודשי מאי-יוני מחקו את מרבית התשואה החיובית במניות שנרשמה בחודשים ינואר -אפריל. בסיכום המחצית, רשם מדד הבנקים תשואה שלילית של כ- 9.7%, מדד ת"א 25 ירד בכ- 2.6%, מדד ת"א 100 ירד בכ- 0.9% , מדד יתר 50 נותר ללא שינוי בעוד מדד בלוטק 50 זינק ב- 23.5%.

השילוב של האטה בנתוני הצמיחה של המשק (ועקב כך בהכנסות ממיסים), עם ישום רפורמות שהביאו להגדלת הוצאות הממשלה, תרם להגדלת הגרעון בתקציב. לקראת סוף התקופה הנסקרת, הוחלט על הכפלת את יעד הגרעון ל- 2013 ל- 3% במקום 1.5% ובהתאם צפויה עלייה נמוכה יותר במיסים במשק בהמשך השנה.

מתחילת השנה, ביצועי האג"ח הממשלתי הושפעו משני פרמטרים עיקריים. הראשון, עליה בשנאת הסיכון שהביאה להתבצרות באפיק האג"ח הממשלתי ולירידת התשואות באג"ח של ממשלת ארה"ב וגרמניה לשפל חסר תקדים. השני, שינויים בציפיות האינפלציה בישראל, על רקע הערכות לגבי קצב

הצמיחה העולמית והשינויים החדים במחירי הסחורות, בראשם הנפט. אג"ח הממשלתיות בישראל ביטאו במידה רבה יותר את המגמות בעולם ופחות את עליית הגרעון בתקציב, שמשמעותו צפי להגדלת גיוסי חוב בשוק.

ככלל, ברבעון הראשון האג"ח הצמוד רשם ביצועים עודפים על השקלי, תוך עליית הציפיות האינפלציוניות לכ- 2.7-2.8%, כפי שאלו מגולמות בפערי התשואות בין האפיק השקלי לאפיק הצמוד. מגמה זו התהפכה ברבעון השני, עם עליית הציפיות להורדת ריבית במשק. לפיכך, ברבעון זה רשם האג"ח השקלי תשואת יתר, בעיקר בחלק הקצר של העקום ובהתאם גם ירדו הציפיות האינפלציוניות לרמת 2.2-2.4%. בסיכום המחצית, מדד אג"ח ממשלתי צמוד מדד עלה ב- 2.6% בעוד אג"ח ממשלתי שקלי לא צמוד, עלה ב- 2.9%.

הירידות החדות בשוקי המניות תורגמו גם לשוקי האג"ח הקונצרני תוך פתיחת מרווחים שהורגשה בכל הדירוגים, אך בעיקר בדירוגי A מינוס ומטה. יציאת כספים מקרנות הנאמנות שנרשמה ברבעון השני, הביאה להחמרת המגמה. בכך אפיק אג"ח קונצרני, שיקף מחד את העלייה בשנאת הסיכון ומאידך את ההרעה בנתוני המשק והחברות. פתיחת המרווחים בלטה במיוחד בחודשים מאי-יוני, אז גם נרשמה עליית מדרגה בחששות מקשיי תזרים במספר פירמידות שליטה במשק.

היקף ההנפקות הציבוריות של אג"ח קונצרני הסתכם במחצית ב- 15.2 מיליארד ש"ח. אם ברבעון הראשון, השוק היה חיובי וקלט את ההנפקות בקלות יחסית, הרי שברבעון השני ובמיוחד לקראת סוף התקופה הנסקרת, נרשם קיטון משמעותי במספר ההנפקות ובהיקף הגיוסים. ברבעון השני גייסו החברות כ- 6 מיליארד ₪, ירידה של 35% לעומת היקף הגיוס ברבעון הראשון, שעמד על 9.2 מיליארד. בסיכום המחצית, מדד תל בונד 20 רשם תשואה חיובית של כ- 1.1% ומדד תל בונד 60 עלה בכ- 0.9%.

ברבעון הראשון של השנה התחזק השקל למול הדולר ולמול היורו אך עם התפתחות הציפיות לירידת הריבית במשק וכתוצאה מהתחזקות הדולר בעולם, פוחת גם השקל. בסיכום המחצית, פוחת השקל למול הדולר בכ- 2.7% ורשם יציבות מול היורו.

<u>שווקי הכספים בחו"ל</u>

שוקי ההון בעולם רשמו במחצית הראשונה של השנה מגמה מעורבת, כאשר בתחילת השנה הם התנהלו על רקע הערכות להתאוששות בארה"ב בעוד ההמשך סיפק תזכורת לאתגרים הכבדים שעדיין עומדים בפני המנהיגות הכלכלית בעולם. אתגרים אלו באו לידי ביטוי בשינויים במערכת הפוליטית בחלק מהמדינות (בראשן, יוון, ספרד וצרפת) שגררו קריאה להחלפת תוכניות הצנע בתוכניות מעודדות צמיחה. כמו כן, מותנו תחזיות הצמיחה בסין שגררו יישום תוכניות הקלה מוניטרית לצד התכווצות בפעילות הכלכלית באירופה, תוך קריאה מצד ספרד לסיוע דחוף למערכת הבנקאות שלה, שעמדה בפני קריסה.

בתחילת המחצית, האופטימיות סביב התאוששות כלכלת ארה"ב, תורגמה לעליה של תשואות האג"ח הממשלתי ל- 10 שנים, מרמה של כ- 2% בתחילת השנה ל- 2.4% בשיא המהלך. נתונים מאכזבים שפורסמו החל מאפריל באשר לקצב השיפור, החזירו את רמת התשואות אחורה ל- 1.6% בסוף יוני. תנודות אלו בתשואת מכשיר כה סולידי, ממחישות את השינויים התכופים בתיאבון לסיכון של המשקיעים, הנובע משילוב של ריבית נמוכה המעודדת לקיחת סיכון לצד חדשות כלכליות מתעתעות, אשר עדיין לא מצביעות על יציאה ברורה מאזור הסכנה.

לקראת סוף המחצית התקיימה פגישת פסגה של מנהיגי גוש היורו, אשר בסיומה הוחלט על הקמת גוף פיקוח כלל אירופי על המערכת הבנקאית שמטרתו הסופית תהיה הקמת איחוד בנקאי אירופאי. כמו כן, הוחלט על מתן אפשרות להתערבות של קרנות הסיוע בשוק האג"ח הממשלתי. המשמעות הינה שמדינות שעונות לדרישות הכלכליות והפוליטיות של הקרנות יהיו זכאיות לתמיכה מהן בלי להיאלץ לענות לדרישות נוספות מחמירות יותר וזאת לעומת דרישה קודמת שהסיוע ילווה בצעדי צנע מחמירים ונוקשים למדינות שקיבלו אותו. עיקר חשיבות המהלך הינה לספרד ואיטליה, שתשואות אג"ח שלהן האמירו שוב על רקע הורדות הדירוג וחשש ליציבות מערכת הבנקאות שלהן. כנות המהלכים ויישומם בשטח, עוד ראוי להיבחן, אם כי פסגה זו היוותה איתות חיובי לשווקים, שאירופה מוכנה לפעול במשותף לפתרון המשבר ואין כוונה לפירוק הגוש.
למרות חולשת השווקים ברבעון השני, נשמרו לרוב מתחילת השנה תשואות חיוביות במונחים שקליים, בין השאר בזכות הפיחות בשקל. המדינות המפותחות רשמו לרוב תשואות עדיפות לעומת המדינות המפותחות - מדד MSCI העולמי עלה ב- 6.7% לעומת מדד MSCI של השווקים המתפתחים שעלה ב- 4.7%. מדד S&P500 עלה בכ- 10.9% , מדד נסדא"ק עלה ב- 15.3%, מדד יורו סטוקס 50 ירד ב- 2.3% ומדד ניקיי עלה ב- 5.2% .

7. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

חוזרי הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון

בחברת הפניקס פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה") מיושמים הוראות חוזרי אחריות ההנהלה, בדבר בקרות ונוהלים לגבי הגילוי והבקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי, ומבוצעים ההליכים הנדרשים בקשר לכך, כמפורט להלן, וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים הנ"ל, ובשיתוף יועצים חיצוניים שנשכרו לביצוע המשימה. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של COSO - COMMITTEE OF SPONSORING ORGANUZATION OF THE TREADWAY COMMISSION המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

בקרות ונהלים לגבי הגילוי.

א. סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי"

בחברה, חלות הנחיות המפקח לפיהן מתנהל תהליך בהתאם לעקרונות סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", כמפורט להלן.

בעקבות הנחיות שהוציאה הרשות לניירות ערך בארה"ב, במסגרת חוק "סרבנס אוקסלי" (Sarbanes-Oxley Act of 2002), פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון (להלן: "הממונה") בשנים 2006-2007 חוזרים המטילים על הגופים המוסדיים לצרף לדוחות הכספיים הצהרות של המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של החברה וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות, שנועדו להבטיח שמידע מהותי המתייחס לגוף האמור מובא לידיעתם. בחודש נובמבר 2010 פורסם חוזר "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים" אשר עדכן, בין היתר, את נוסח הצהרות המנהלים ואת מתכונת הגילוי בדבר יעילות הבקרות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות ובדבר שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי. בהתאם לאמור, החברה קיימה את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקרות הפנימיות בגופים המוסדיים.

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה ומנהל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהפניקס ביטוח נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. סעיף 404 לחוק "סרבנס אוקסלי"

בחודש יוני 2009 פרסם הממונה חוזר ליישום הוראות סעיף 404 לחוק "סרבנס אוקסלי" באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום החוזר מחייב ביצוע תהליך של בחינה רחבה של התהליכים המרכזיים של החברה ונהלי העבודה והבקרה הקשורים בהם. בדוחות הכספיים לתקופה המסתיימת ביום 30 ביוני 2012, נכללת הצהרת ההנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

בחודש נובמבר 2010 פורסם חוזר בנושא "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים". החוזר בא, בין היתר, לקבוע את נוסח דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי וכן את נוסח חוות דעת של רואה החשבון המבקר.

נכון למועד עריכת הדוח, השלימה החברה את היערכותה ליישום החוזרים בנושא אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 30 ביוני 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

<u>בקרה פנימית על הדיווח הכספי.</u>

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2012, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על הדיווח הכספי.

לדוחות הכספיים של החברה מצורפים הדוחות וההצהרות הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה ושלבי הביניים שנקבעו בהם ליישום החוזרים.

במקביל, ממשיכה החברה להיערך ליישום השלבים הבאים הכלולים בחוזר "אחריות ההנהלה", הנוגעים לדוח לעמית ולמבוטח.

19 באוגוסט, 2012			
תאריך אישור הדוח	בני שיזף יו"ר הדירקטוריון	מוטי דהן מנכ"ל	יוסי וקסלבאום מנהל הכספים